

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 09 14 03 001 1

BP
170
K45
1908

Kemal, Namik
Rūnān Mudāfe'e nāme-si

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

کلیات کمال

برخی زتب

۱

روزنامه افکار

مجله

استانبول

محمود باغبانی

۱۳۲۶

Nâmîk Kemâl : Runan Müdafaa-nâmîsi

1326. 10/6 ~

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

Kennal, Nameta

نامو کمال

کلیات کمال

برخی ترتیب

Rūnān müdafa'e nāmeri

رونانه ایضاً

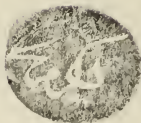
« فرانسه اذاده میسی اعضا مندره متوفی » ارست رونانه
طرف مندره اسلامیه کویا داعی ترتیبات و مانع معارف اولدیغه
دائر ایراد ابرطسه اولاره بر خطابه ناز شو بر اهین قاطعه بی
جامع رده و رکه شاه جلیل اسلامینی دلائل منوره شرعیه
و منطقیه ایلدی اعلی ابر . »

قاپسز و مهر سز نسخه لر ساخته در

استانبول

محمود بی مطبعه سی

۱۳۲۶

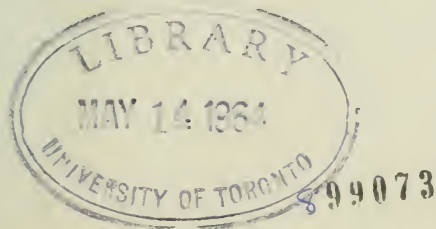
BP
170
K45
1908

فرانسز ارباب قلمندن موسیو « ارنت رومان » ك ایراد
ونشر ایتدیكى « اسلامیت و معارف » عنوانلی برخطبه خیلی
زماندن بری غزتهلره سرماییه بحث اولمقده در .

عینی دها یکی المه کچدی . خطبه قیصه برشی ایسه ده مندرجاتی
برقاچ یوز جلد کتاب ایله جرح اولمغه مساعد بولندیغی ایچون
مطالعهمی یازمقلا سوبیلنلمش شیاری تکرار ایتک طرز بیهوده
پویانه سنی التزام ایتمش اوله میه جغمندن امیتم .

اسلامیتک معارفه مانع دکل ، بالعکس مرهبنی اولدیغنی اثبات
ایچون یانمده لزومی قدر کتاب موجود اولمدیغنه تأسف ایدرم .
مع مافیله صاحب خطبه کندی دعواسنک بطلاننه ینه کندی
سوزلرنده او قدر چوق دلیل جمع ایتمشدزکه شو جوانی یازه
بیلک ایچون بشقه کتابلره مراجعت مجبوری تی ساقط حکمنه
کیرمشدر .

مقاله نك تدقیقنه کیرشمه دن اول قائلک مشرب و مذهبنی
اوکرتمک ایلروده ایراد اولنه جق استدلالانک سهولته فهمنه
یازدم ایده جکی ایچون ترجمه حالی بر قاچ سطر ایله تلخیص
ایدیورم .

شمعی التمش یاشنه واصل اولمش اولان موسیو «ارنست رونان» چو چوقا فنده عالمه سی طرفندن پاپاس مکتبه ویرلمش اییدی . مبادی تحصیلده کوستردیکی قابلیت اوزرینه خواجه لری طرفندن عقائد نصرانیه ایله اشتغاله سوق اولندی . موسیو رونان ایشته اوزمان السنه و حکمت درسارندن ذوق آلهرق عبرانی و عربی و سریانی بی تحصیل ایلمشدر ؛ [۱] فقط حریت افکاری پاپاسلغه توافقی ایده مدیکی ایچون اوصنی ترک ایله کنندی کندینه تحصیله باشلادی . صکره لری حکمت و السنه سامیه [۲] امتحانارینه کیره رک برنجی مکافات قازاندی .

فرانسه انجمن معارفی طرفندن ادبیات متعلق بر خدمت ایچون ایتالیا یه کوندرملکه اورالده جمع ایده بیلدیکی تحقیقاتی ابن الرشده دائر بر کتاب شکنه افراغ ایتمشدر .

بوندن صکره فرانسه نك ملت کتابخانه سی خدمته و آنی متعاقب انجمن معارف اعضالغنه نصب اولمش وینه علومه متعلق بر خدمت ایله سوریه یه کیتمشدر .

ارنست رونانك اكثر زیاده دغدغه نمای اشتهار اولان اثری «ترجمه حال عیسی» عنوانیه یازدینی کتابدر . بونك تدقیق و جرحنه دائر یازیلان کتابلر ، رساله لر بریره طوبولانسه آیریجه بر کتابخانه شکل ایدر .

[۱] عبرانی و سریانی یه اولان و قوفنك درجه سی بیله میز فقط عربی بیلمدیکنه

کنندی رساله سندن برچوق دلیل کوستره بکمز .

[۲] اولاً : سامک تکلم اییدی لمانلره دینیلور .

پاپاسار طرفندن بوکتاب حقتنده وقوع بولان تعریضات
شدیده نك نتایجندن اوله رق کنیدیسی مأمور اولدینی لسان عبرانی
خواجه لغندن انفصال ایتمشدر .

ترجمه حالندن دها زیاده بحثه حاجت کوردهدم . چونکه
بوخلاصه موسیو رونانک پاپاسار وخصوصیه انکیزیسیون
طرفندن اوروباده عصر لرجه اجرا اولنان تعدیات ملعونه نی
مؤاخذه ایده هرفنالی دینک تأثیراته حمل ایتک ایستین
وهردینی برمزیتده قیاس ایدن غلاة منکریندن اولدیغنی کوسترمکه
کفایت ایدر .

شمدی صاحب خطبه نك بومهذهبه ، بحث ایتدیکی مسئله دن
تمامیه جهالتی علاوه اولنور ایسه مقاله سنک نه قدر صاحجه برشی
اولسی لازم کله چکنه ذهنده بر علم اجمالی حاصل ایدیه بیلیر .
موسیو ارنست رونان السنه شرقیه ده احاطه کلیه سی اعتبار یله
فرانسه انجمن دانشنک اعضالتی کبی منیع الوصول بر موقعی حاز
ایکن اسلامیت بحثنده جهالتی ادعا ایتدیکم غریب کورنسون .
یالکز ارنست رونان دکل ، اوروباده علوم شرقیه یه انتساب
ایله معروف اولانلرک دیانت اسلامیه مبحثنده ذهناره حیرت
ویره چک قدر جاهل اولدقارینی پک قولای اثبات ایده بیلیرم .
برچوق سنه لر استانبولده اوطورمش و عربی و فارسیدن
بشقه - او ایکی لسانه مفتقر اولسی وقواعدینک لایقیه مضبوط
رلنامه سی جهتاریله - راجنیه کوره تحصیل السنه اسلامیه نك

کافه سندن مشکل کورینان ترکیه ده اولدجه کوزل یازه جق قدر مهارت کسب ایتمش اولان تاریخ عثمانی صاحبی هامر [۱] بیله دیانت اسلامیه مبحثنه عطف مقال ایدنجه شرقه دائر بر کتاب اوقومیان اجنبیلر قدر و فقط آنلردن دها غریب برو قوفسزلق کوستیر .

تاریخنسندن اونجی جلدک درت یوزنجی و درت یوز برنجی صحیفه لرنده شوققره یه دقت بیورلسون :

« احکام اسلامیه کوره ظهر نمازی شمسک نقطه زواله کلدیکی زمان قلمز ، انجق بر ایکی دقیقه صکره انا اولنور . چونکه احادیث انبیایه اعتماد اولنور ایسه هر کون ساعت زوالده شیطان کونشی ایکی بوینوزینک آرسنه آلهرق سلطان العوالمک تاجی اولقی اعتباریله نحو تکرانه باشنه کبیر ، فقط (الله اکبر) صدانی ایشتدیکی کبی بر اقایر . دولت علیه مؤرخلری ایشته بوصورتله « سلطان مراد رابع و سلطان ابراهیم زمانلریله سلطان محمد رابعک دور صباوتنده حرص و سفاهت و عصبان و فسادت شیاطینی سمت الرأس زواله واصل اولمشلر ایدی » دیمشلردر .

ملت محمدیه یه منتقل اولان احادیث انبیاده بو اعتقادی ایما ایدر حرف واحد وارمیدر ؛ ذاتاً دخول وقتدن اول صلوه خمسک هیچ برینی ادا ایتمک جائز اوله ماز ؛ زوالده ایسه وقت ظهر هنوز داخل اولدیغی ایچون طبیعی نماز قیلنمز . هامرک عادی برچومزدهده صورسه بو حقیقتی اوکر نمکه مقتدر ایکن کیم

[۱] بونارنج اذن کیمز جلد اوزرینه مطبوع اولهرق سلطنت عثمانیه ک ظهورندن باشلار ؛ قایناججه معاهده سه ختام ولور . بر خیلی اغراض و خطیبات و برطاقم یا کاش محاکات ایله شایبه دار اولدقله برابر وقوعات داخلیه و خصوصیه مناسبات خارجه حه برچوق تفصیلاتی حاوی اولدیقتدن ملتک تاریخی بیلنله تزید معلومات ایچون مطالعه سی لازم برآردر .

بیلر کیمدن ایشتیکی بر مسخره لئی قواعد راسخه دیندن عد ایتسی قواعد اسلامییه جهالتک منتهای درجائی دکلدرده نهدر ؛ بوینوزلی شیطان بعض کایسالرده کوریلپور ایسهده اسلام کتابلریک هانکیسنده شیطانیه اوپله بر حیوان شکلی ویرلدیکی کورلمشدر ؟

خیر ! « اوچ پادشاهک زماننده حرص وسفاقت وعصیان ومفسدت شیاطینی سمت الرأس زواله واصل اولمشار ایدی » دین هیچ بر عثمانلی مورخی یوقدر . حتی عباردهده معنی بولنه میورکه بر عثمانلی مورخنه اسنادی جائز اوله یلسون . ولو بری اوپله برهذیان سویلش اولسه بیله بو افاده ، اسلام ارهسنده شیطانک زوال وقتی کوئشی بوینوزلریله طو توبده باشنه کیدیکنه دائر بر اعتقاد موجود اولدیغنی ایجاب ایتمز .

احوال اسلامیهدن اوروپایی خبردار ایتمکه هرکسدن زیاده موفق اولمقاه معروف اولان و « شرق کتابلخانسی » نامنده کی اثری حالا اوروپاده السنه شرقیه و معارف اسلامییه ایله مشغول اولانلرک اک بیوک مرجع لرندن بولنان مشهور « دهر به او » بو کتابلک « القرآن » عنوانلی مقاله سننده شو فقره دی یازار :

پیغمبر لرینه پرستش ایدن (!) محمدیلر بو کتابی (یعنی قرآن کریمی) پک اعلا ایدرلر . زیرا دیرلرکه قرآن ابتدای خلقتده لوح تقدیر الهمیدن تفریق ایدیلرک فلک ثوابتک زبرنده بولنان یدی قات کو کملرک برنده امانه حفظ اولمش و برنجی مرتبه ده کی ملانکدن اولان جبریلک کنندی الیه او کو کدن (حضرت) محمد (صلی الله علیه وسلم) سوره بسوره کتورلمشدر .

تعریف اقتضا ایتمز که بویله برسوز سویلش ، یویله بر اعتقاده
 ذاهب اولمش هیج بر مسلمان یوقدر . اوروباده بر طاقم اصحاب
 همت ، مثلاً الك كوچك بوجكلك جنسنی تقریبق وانواعنی تعیین
 کبی شیاره صرف عمر ایدرک سعی قوتیله خیال و خاطره کلز
 بونجه کشفیات وجوده کتیریور ؛ بونلردن بیکلرجه اصحاب
 فکر وهنر ایسه السنه شرقیه ایله اوغراشوب طورییورده بیك
 اوچیوز سنه دن بری کره نك پك بیوك بر قسمنی احاطه ایتمش
 برملتک الده یوز بیکلرجه تألیفاتی تداول ایدوب طوررکن
 دینلرینک حقیقتی اوروپایه بوقدر مجهول قالیور ! بو حال شانان
 تعجب دکلیدر ؟

اوت ، شانان تعجبدر ؛ فقط اسبابی ده میدانده کورینور ؛
 بوبابده اولان مطالعه می بیان ایده می : معلومدرکه اوروپاچه
 دیانت اسلامیه نك تدقیقیله اوغراشانلر یاخرستیانلغه معتقددر
 یا دکلدر . اگر خرستیانلغه معتقدایسه فکر اصلیمی بوتدقیقاتک
 تجرید نفس والتزام حق ایله اجراسنه مانع اولیور .

بزلهجه خرستیانلق ادیان منسوخته دن اولدیغندن علمای
 اسلامیه دن بری عقاید نصرانیه نی تدقیق ایده جک اولور ایسه
 جهات منسوخته سنک یعنی دیانت محمدیه یه توافق ایتمن مسائلك
 ظاهره اخراجی ایچون تحریاتی پک بیطرفانه پک حقایق جویانه
 اجرا ایده بیلیر .

حالبوکه دیانت اسلامیه خرستیانلر نظر نده الهی اولدیغنی ایچون

علمای نصرانیتک دین محمدی به دائر اجرا ایدہ جکلری تحقیقات
الرینه کچن کتابده محل تعریض آرامقندن عبارتدر .

معتقد اولمیاناره کانجه اوروباجدهه مبالات دینیه ایله مألوف
اولمیانارک همان کافهسی عموم ادیانہ افکار بشرک اک آغیر زنجیر
اسارتی ، ترقیات معرفتک اک قوتلی سدحائلی نظریله باقمقدهدرلر .
ایشته بوفکرک انتشارندن طولاییدرکه آنارک دین اسلام ایچون
اجرا ایتدکلری تحقیقاتده پاپسار کبی الرینه کچن کتابده محل تعریض
آرامقدر . ذاتاً بر دینک الہمی اولدیغنه حکم ایتک حرمت
وجدیتنی ازاله ایدہ جکنندن (حاشا) زوز کلک بلکه اغفالات
نظریله باقیلان بر شیئک ماهیتنی جدأ تحقیق ایچون بیکده بر
صاحب صبر اوزون اوزادی تکلف اختیار اتمز .

بونلردن بشقه اوروبالیلرک بر غریب اعتقادلری واردرکه
اواعقداک بر جزئی موسیورونان ، جوابیله مشغول اولدیغ
رساله سنک ترجمه سنی زیرده نقل ایتدیکم فقره سنده پک کوزل
خلاصه ایتشدر :

• براسلام چوچوغی اون اون ایکی یاشنه طوغری امور دینیه سنک
تحصیلنه باشلانجه اوزمانه قدر اولدیجه متیقظ ایکن بردن بره متعصب
اولور وحقیت مجردہ ظن ایتدیکی شیئہ تکمیلکنندن طولایی بر نخوت ابلهانه
ایله مالامال اوله رق حدذاتنده ساترلرک مادوننده بولنان بوخالدن
طولایی بر امتیازه مالک ایمن کبی کندینی بختیار بیلیر . بوغورور
مجنونانه اسلامک اک اساسلی سیئہ سیدر . «

بونلر، اسلامی کندیسنه سائر ملتاردن بیوک نظریله باقارظن
ایدرلرده قضیه نیک تکسنی التزام ایدرک کنیدیاری اسلامه سائر

ملتردن کوچك نظاريله باقارلر . بويله كوچك بر قومك عقايدينه ايسه ظانر نجه اهميت و ير مك التزام مالايلزم قيبيلندن اوله جنى ايچون شرقه متعلق مسائل ايله اوغراشا زارك اك چوغى ديانت اسلاميه بي ده بعض اقوام وحشيه نك مذاهبي كبي اكلنجه قيبيلندن اوله رق تحقيق ايدرلر !

شايان دقت بر جهت دها واردر كه كرك قواعدك وسعت وصعوبتي و كرك يازينك حالي جهتيهه بر اجنبي ايچون السنه شرقيه ده مهارت حاصل ايمك اصعب امور عد اولنه بيلير .

بر درجه ده كه اورو پاده لسان عثمانينك علامه لرندن معدود اولان هامر تعبيرات تحميره دن معهود (كيدى) كلمه سنك معناسنى اكلايه مديغندن سرحد دلاورلرينك نقرات جلادتلرندن اولان (يوقدر سزكله ويره مز - اكريلي كيدى اكريلي) ييتنده كي كيدى لفظنى « هره » معناسنه اولان كدى ظن ايمش ده تاريخنده او معنى ايله ترجمه ايلشدر !

لسان عربده احاطه كلييه ! ايله مشهر اولان موسيو رومان ده بورساله سنده فيلسوف لفظنى عربلرك كسرفاء و اماله يا وسكون لام ايله تلفظ ابلدكلرندن بحث ايديور ! السنه اسلاميه به مراق ايدن اورو پاليلرك بر طاقى هر قومك قاعده كتابلرندن اوكره نه مدكلرى لسانارى بشقه رينه قولايقله اوكرتمك ايچون كندى كنديلرينه قاعده كتابلرى ترتيب ايديورلر ؛ بر طاقى بو كتابلرى او قومتهه ايستدكلرى لسانى اوكرنمش اولمق اعتقادنده

بولنیورلز ؛ اوکرنکاری ، اوکرنکاری شیلر ایسه او قدر
غریبدرکه پارسده ایکن برترجه درس عامنده بولندم، خواهه نك
تقریرندن برکله آکلامغه مقتدر اوله مادم . آردهه اوچ درت
ترکی ادات ایشتماش اولسه ایدم هیچ بیلمدیکم برلسان تدریس
اولنیور ظن ایتمکده معذور اولوردم .

بوندن بشقه اوروپالیرک اسلامیه دأر یازدقلری مسائله
یازم عالمکده بریوک حصه افراز ایتمک لازم کلیر . معلومات
سطحیه اصحابنه کوره او قودینی کتابلرده آکلاویه مدینی مباحثه،
ولونه قدر موافق حقیقت اولسه کوزه لک نظر یله باقق طبیعی
دکلیر ؟

شمدی بر اوروپالی ، ماهیت و مزینتی آکلامق سنه لرحه
تعمیق فکره محتاج اولان دیانت جلیله محمدیه بی حریت افکاره
حائل و ترقی مدنیته مانع بیله رک پیش نظره آلیر ، بو فکرک
نتایجندن اوله رق تحقیقاتی، زورله معتقدات غیر معقوله تحریرسنه
حصص ایدر ؛ تصادف ایتدیکی هر مسئلهیه ، حاشامن التشیهه ،
کویا زورلو خلقنک مذهبیله اوغراشیر قدر سطحی بر اماله
نکاهی ذهنده حاصل ایده جکی فکر ایچون کانی کوررده توغلنک
موقوف عامی اولان السنهیه انتسابی ده ده کله لرینی طوغری
تلفظ ایده میه جک درجه ده بولنور ایسه یازده جنی شیلرک هذیاندن
بشقه برشی اوله بیلیمسی عقلاً قابل میدر ؟

شو حقیقتی ده سویله ایم : اوروپاده السنه اسلامیه دن بر ویا

بر قاجنہ کر چکن انتساب ایتش ہیچ کیسه یوقدر دیناہ من ؛ فقط بو موفقیتی حاز اولان اصحاب امتیاز - شرقی بیلک وهر کسه بیلدیرمک داعیہ سنده بولنوب ده رساله یازانلرک ، خطبہ ایراد ایدنلرک اکثریتی کبی - دیانت اسلامیہ نک ترقیات معارفجه اولان تأثیراتی بویله قرق صحیفه لک بر رساله جکده مؤاحذہ وتدقیق ایدہ بیلک داعیہ خود نمایاہ سنہ قالقشماز .

ایشته شرق ایله اوغراشان اکثر اوروبالیلرک دیانت اسلامیہ یه وبلکه اسلامک اکثر احوالنه بتون بتون وقوفسزلقاری نه درلو اسبابدن منبعث اولدینی یوقاریده کی ایضاحاتدن اکلشلدی . موسیو رونانک ده اسلامیت مسائلمنجه او اسبابه مغلوب اولان معلومات کاذبه و تحقیقات ناقصه اصحابندن اولدینی پیش نظر دن آیرلسون .

کرک قائلک کرک اقرانک ماهیتارینی تعیین ایچون ده ازیاده سوز سویلکه احتیاج قالمشدر ظن ایدرم . بناءً علیه رساله نک مندرجاتنه عطف مقال ایدیورم .

موسیو رونانک رساله سنی کورمه دن بو قدر آز لقردی یه او قدر چوق خطا صیغه بیله جکنی مأمول ایتزدم . بحث ایتدیکم خطیاتی برر برر تعداد ایدیم .

صاحب خطبہ اقوامک بر هویتده قلمدیغنه دائر هر کسک بیلدیکی بر حقیقتی یکی کشف اولمش بر سریره حکمت کبی مقدمه مقال ایدرک عرب معارفی ، عرب مدنیتی ، عرب حکمتی

و عرب صنایعی ، علوم اسلامیة ، مدنیت اسلامیة تعبیر لرنده موجود اولان التباسی قالدیرمق ایستدیکندن بحث ایدیور . کندی روایتنجه بو التباس ذهنارده بر طاقم غیر واضح مطالعه لر حاصل ایتمکده و او غیر واضح مطالعه لر ایسه بر طاقم یا کلاش فکر لر و حتی فعلیاتده بیله آغیر آغیر خطا لر تولدینه سبب اولمقده ایمش !

بحث ایتدیکی تعبیر لرنده ایسه هیچ التباس اولدیغی معلومدر . مع مافیة مؤلف ، اسلامک معارفی ، مدنیتنی ، حکمتنی ، صنعتنی بتون بتون انکار ایده جک افکاری استحضار ایچون مبادی مقاله ده یالکز تعبیر لرنده التباس اولدیغنی بیان ایله اکتفا ایدیور . بو التباسدن ظهور ایدن غیر واضح مطالعه لرک ایسه بر طاقم یا کلاش فکر لر ، بر طاقم آغیر خطا لر تولید ایتدیکنه دائر بر ادعا میدانه قویبوردده دعواسنه هیچ بر دلیل کوسترمیور .

کوسترمدیکنده استغراب ایدلسون که ارنست رونان مشربنده اولان اوروپا علماسنک بزه متعلق هر قولی کندیلرنجه هر درلو برهان احتیاجندن بری اولان بدیهیات اولیه دن معدود در . بو ذواتک بر چوغندن شرقه متعلق مباحث آره منده قوللرینه دلیل ایستندکجه دلیله بدل « بن سویلیورم » جوابنی آلدیغمز پک کثیر الوقوعدر .

موسیو رونان بودعوای مجرد سنی متعاقب شویله برادعا دها

میدانه قویبور :

• زمانمك احوالندن براز معلوماتی ارلان ذواتك كافه سی مالک
اسلامیه نك تدنیات مانره سیله تحصیل و تربیه لرینی مجرد اسلامیتدن استنباط
ایدن اقوامك قابلات ذهنیه جه هیچ حکمنده اولدیغنی واضحاً مشاهد
یتیمکده درلر . شرق و آفریقا طرفنرنده اولانلر ، بر مؤمن صحیحك
فکرینی تحدید ایدن و باشی احاطه ایله فنونه دائماً مسدود و بر شی
اوکرمك ویا بر فکر جدیده اجاله بیلیمك قابلیتندن محروم ایلین بر نوع
تیمور دائره ایچنده محصور درلر .

اسلامی ادراك و معرفتجه چینده آتسه ، هندده حیوانانه
عبادت ایدن ، اراضیء مجهوله ده ، جزائر بحر محیطده انسان
بین انبای جنسمزدن ده دها آشانغی کورمك ؛ دعواسنده دلیل
کوسترمکه لزوم کورمین موسیو رونان ایچون قابلدر ؛ فقط بو
صاحبه سوزلره او قویانلرک اعتمادینی مأمول ایدرسه شهرت معرفتنه
پك ساده دلانه بر اطمینان کوسترمش اولور .

عجایب شی ! مکر اسلام اولدیغمز ایچون باشمك اطرافنه
بر تیمور خلتنه کچیرلمش او خلقه خواص باطنه منزی هر درلو
علومه ، هر درلو تحصیله ، هر درلو افکار جدیدیه مسدود
طوتارمش ده بزم حالا خبر منز یوق !

اسلامك مکتب بوله بیلدکلری یرلرده وسائط تحصیلده
موجود اولان بیک درلو نقصان ایله او مکتبلره دوام ایدن ملل
سأره طلبه سنه دائماً تفوق ایده کلدکلرینی موسیو رونان نصل
انکار ایده بیلور ؟ یوقسه دعواسنه دلیل کوسترمه مك شانندن
اولدینی کبی معارض طرفندن کوستریلان دلیل قبول ایتمه مك ده
اختیار ایلدیکی طرز مناظره اقتضاسندمیدر ؟

رساله‌سندن اگلاشیلان و اشاعیده موضوع بحث ایدیه‌جک اولان فکرینه باقیلیرسه طبیعیات و ریاضیاءه منتسب اولان اسلامه بای حال مبالات دینه دن متبری نظریه باقه جقدر . مع مافیه برز کندیلریله بحث ایتسه او مسلمانلری هر کسدن زیاده‌دیانت راسخیه مالک بولور . چونکه فنون ریاضیه و طبیعیه ایله اشتغال ایدن محمدیار او فنونک مباحثنده (والشمس تجری . . . .) و (انزلنا من المعصرات . . . .) و (خلقناکم ازواج) کبی آیات کریمیه بدیهیاتدن برهانلر کورلرده ایمانلرنده برقات دها رسوخ حاصل ایدرلر .

موسیو رونانک بالاده بحث اولنان و « بر اسلام چوجنی » ترکیبیه ابتدا ایدرک « اک اساسلی سیئه‌سیدر » سوزلریله ختام بولان فقره‌سی بو عباره‌سنی تعقیب ایتمشدر .

موسیو ارنست رونانک او ادعاسنی ده جوابلر بر اقیهلم :

عجبا صاحب خطبه‌نک اعتقادنجبه دینی ادیان سائردهن ، ملتنی دیکر ملتلردن اشرف بیلیمک یالکمز مسلمانلرهمی منحصردره ؟ خرسیتیانلغه ، یهودیلدکه ، آتش پرستلکه ، بت پرستلکه اعتقاد ایدنلرک کندی دینی بشقه دینلردن ، کندی ملتنی بشقه ملتلردن آشانغی ویا آنارله مساوی طوتدقارینی ادعا ایتک قابلیدر ؟ البته دکلدر . یا اعتقادنجبه دین حقه تابع اولدینی ایچون قومنی اقوام سائردهن شریف عد ایتک نه‌دن طولانی اسلامه کوره سائر ملتارک دوننده قالمغی موجب اولسونده خرسیتیانلره یهودیلره

فلاناره کوره اولسون ؟ اسلامیتک معارفجه تأثیراتی قدر مهم
بر مسئله بو درلو استدلالرله می حل اولنه جق ! . . .

ینه صاحب مقاله دیرکه « اهل اسلامه اعمال دینه سنک
ساده لکی ادیان سائره حقنده پکده حقی عد اولنه میه جق بر فکر
تحقیر القایدیر »

موسیو رونان بیلمزسه اصحاب وقوفه لایقیه معلومدرکه اهل
اسلام اعمال دینه سنک ساده لکنی ، صعوبتنی هیج بروقت
دوشونماشدر و دوشونمز . سائر ادیانده هیج برمسلمک نظر
تحقیر ایله باقدینی یوقدر . سائر دینار کتب سماوییه مستند
ایسه آنر اسلام عندنده حقر دکل منسو خدر . ایله باقدینی
صنمه کندینی خلق ایتمش ظنیله طایفانارک مذاهبی قیلندن
اولان معتقدات باظهیه ایسه مسلمانارده ، خرسیتیانارده ،
یهودیارده ، دینسزلرده یالکز نظر تحقیر ایله دکل طبیعی نظر
تزییف ایله باقارلر .

هیج بر دینه منسوب اولمیان موسیو رونان ایچون خرسیتیانارک
یهودیارک اسلامیتی ادیان صحیحهدن عدایمه می معذور طو تولدینی
حالده اسلامک خرسیتیانلنی ، یهودیلکی منسوخ بیلمی عجا
ناصل مدار تعریض اوله بیللیور ؟ بت پرستاره ، آتش پرستاره
دائر اهل کتابک عمومیه برابر حتی دینسزلره دخی شامل اولان
برفکردن طولاییده موسیو رونان یالکز مسلماناری معانب
طوته باز ظن ایدرم . صاحب مقاله نک توهمنه کوره اهل اسلام،

جناب حق اقبال و قوتی - مزیت ذاتیه قیدندن وارسته اوله رق -
 کیمه اراده بیورورسه آکا احسان ایدر اعتقادنده بولندقار یچون
 تربیه و معرفته و اوروبا فکرینی تشکیل ایدن هر درلو مزیته
 مسلمانار کمال حقارتله باقارلر ایش ! معطی حقیقینک احسانی
 هر درلو قید و وسیله دن وارسته بیلکم یا کلش بر اعتقاد میدر ؟
 خطیب شهر دنیاده اقباله ، قدرته مالک اولانلردن کافه سنک معرفت
 و مزیت اصحابندن اولدیغنی و هر معرفت و مزیت اصحابک بر موقع
 اقبال و قوته کلدیکنی ادعا ایده بیلیر ایسه اصحاب مطالعه یی بو
 دعواسنه افتناع ایچون تاریخ انسانی هم کتابخانه لردن
 هم فکر لردن بتون بتون قالدیر مقده کفایت ایتمز : معاصر لرک
 حالی ده بر برندن ستر ایتمکه بر چار بولمق لازم کلیر !

برده اسلامک بو اعتقاد ده بولنسی معارفه نیچون نظر تحمیر
 ایله باقمسی ایجاب ایتمسون ؟ علم ، مجرد قدرت و اقباله نائل اولمق
 ایچونمی تحصیل اولنور ؟

موسیو رونانک منسوب اولدیغنی فرانسه قومی ایچنده
 زادکاندن اولمدیقه بر موقع قدرت و اقباله نائل اولمق محال
 درجه سنده مشکل اولدیغنی زمانلر صنوف معرفتله تحلیله نفس
 ایش اولان (ده تارتلر) ، (پاسقاللر) نه درلو قدرت و اقباله
 نائل اولمق ایچون چالشمشار ایدی ؟ (کوپرنیق) لهستانده
 قرالغه ، (غالیله) روماده پاپالغه انتخاب اولنمق ایچونمی معارفه
 بذل وجود ایتمشردی ؟

معرفت بر نازنین دلربادرکه مبتلائی یالکز نیل وصالیچون
افنای عمر ایدر . علمی وسیلهٔ استفاده ایتک ایچون استحصاله
چالیشانلرک هیچ بر وقت معلوماًتجه بر موقع امتیاز و کماله واصل
اولدینی بیلنه مز .

بودلائل عقلیه یه ده حاجت یوق . اثبات حقیقته فعلیات کافیدر .
اگر اسلام معارفه نظر تحقیر ایله باقش اولسهیدی ایچلرنده
بر عالم ظهور ایتزدی . موسیو رونان اسلامدن عالم ظهور
ایتماشدر دیه جکسه بیان ایلسونده ا کا کوره بحث ایدلم .
موسیو ارنست رونان کتدکجه تحفلاشیور ، دقت بیورلسون .

یوقاریده بیان اولندینی اوزره اسلامک ، تربیه و معرفته
واوروبا فکرنی تشکیل ایدن هر درلو مزیت کمال حتمارتله
باقدیغنی بیان ایتدکن صکره دیرکه :

« اعتقاد اسلام ایله تلمیح اولمش اولان بوجریجه اوقدر
قولیدرکه هر نوع قومیت و ملیت مباتلری یالکز قبول اسلام
ایله محو اولور . بربر ، سودانی ، چرکس ، افغانلی ، مالز ،
مصرلی ، نوبه کبی اقوام برکره مسلمان اولنجه آرتق بربر
مصرلی سودانی دکل یالکز مسلماندر . »

مقدمه ایله نتیجه نك جهت استلزامنی کشف ایدمه بیلناره
بربیوک مکافاة ویراسه شایسته در !

زه اولمش ؟ اسلام هر درلو اقبال و قوتی معطی حقیقیدن
بیورمش ، بناءً تلمیه تربیه و معرفته نظر تحقیر ایله باقار ایمش

و بناءً عليه بوجریحہ نك تأثیریلہ ہر کیم مسلمان اولور ایسه قومیتنی
غائب ایدر یالکز مسلمان قالیرمش !

شمدی معارفه نظر تحمیرایله باقمتله مسلمان اولانلرک قومیتنی
غائب ایتمسی مسئله لرینک بر برینه مناسبتی وارمیدر ؟ مؤلف
کچین بر آدم ایچون خطبه ایراد ایدرکن دکل، بلکه صایقلارکن
بیاه بو قدر صاحبه سویلک عیب اولور .

تاریخچه مثبتدرکه دول اسلامیه اره سنده ظهور ایدن بر
طاقم اختلافات اوزرینه اسلامیه داخل اولان اقوامک همان
کافه سی قومیتنی محافظه ایدم بیلمشدر . یالکز هانکیسنه صورلسه
اسلام صفتنی مثلاً چرکس ویافغان عنوانه تقدیم ایدرکه بو ترجیح
ادین سائره معتقدلرنجه دخی جاریدر .

فقط صاحب خطبه یه شوراسنی سوال ایدم که اسلامیت
بر چوق قومیتلرک محوینه سبب اولوبده ابنای بشرک موانع
ائتلافندن برنی ممکن مرتبه تقلیل ایتمس اولسه یدی فکر حکمتجه
تقدیر اولنه میه جق برحالی حدوث ایتمس اولوردی ؟

ینه صاحب مقاله دیرکه « بو حالدن یالکز ایران مستثنا
اوله رق فکر مخصوصنی محافظه ایدم بیلمشدر . چونکه ایران
اسلام آرسنده بر موقع مخصوص احراز ایتمشدر . ایرانلیلر
مسلمانلقدن بر قاچ قات زیاده شیعیدر . »

مسلمانلقدن زیاده شیعیت نه دیمک اولیور ؟ مسلمان اولدق
شیعی دهی وارمش ! بودرلو بازیجه الفاظه بعض لطائف ادبیه ده

جواز اوله بیایور ، فقط جدی بر اثره معناسز سوز قارشدیرمقدمه بر مناسبت یوقدر .

موسیو رونان شیعیتی ایرانه مخصوص بر مذعب واو خصوصیتی ده ایرانلیلرک اسلام آره سنده بر موقع مخصوص احراز ایتمسه سبب کوستریور !

اسلامک تاریخنه واقف اولسه یدی شیعیلمکک ممالک اسلامیه ده طولاشمدینی برجهت وداخل اولدینی بر قوم قالمدینغنی اوکر نمش اولوردی :

معاومدرکه شیعیلمکک ایرانده بتون بتون تقرری ده اوج عصرلق بر مسئله در ؛ تقرر ایدنجه یه قدر ایرانلیاردن یوز بیکارجه سنک قانی دوکولدیکی ده تاریخ ایله مثبتدر ؛ اسلام ملککک برخیلی طرفلارنده ابراندن بر قباچ عصر اول اومذهبه سلوک ایدرک شیعیتی بوزمانه قدر محافظه ایتمش قومارده بولنور . بوبداهتاره قارشلی ایرانلیلری اسلام ایچنده کندیلرینه آیری بر موقع احراز ایتمش مسلمانلقدن زیاده شیعیته مائل بر قوم اعتبار ایتمک جائز ایسه زه دیملم ؟

موسیو رونان بوقدر غربیه لر میدانه قویقدن صوکرده استقباله حصول امنیت ایچون ماضیه عطف نکاه ایدوبده شمدی (ظننجه) بودرجه تدنی ایتمش اولان مدنیت اسلامیه برزمان پک پارلاق ایدی ، بوقدر عالما ، حکیمار یتشیدردی ، عصرلرجه غربده کی خرستیانلق عالمنک خواجه سی اولدی ، بر

حال کہ بر زمان وجوده کلمشدر ، بوندن صکره نیچون کله مسون
 دینلرک فکری ده بکنمیه رک و « بنمده اصل بحث ایده حکم
 بوقفه در « دیه رک » صحیحاً علوم اسلامیہ و یا هیچ اولمازسه
 اسلام طرفندن قبول و مساعده یه مظهر اولمش بر علم وار میدی؟»
 مسئله سنی میدانه قویور . مسئله نک حل ایچون سوزه باشلادیفی
 صیرده اوچ عصر قدر بر مدته ممالک اسلامیہ ده پک ممتاز
 عالم ، حکیملر موجود اولدیغنی و او زمانلر جهان اسلامیت ،
 معرفتجه خریستانلق عالنه مرجح بولندیغنی اعتراف ایلدکن
 صکره بودلائک ، برطاقم یا کلش نتیجه لر تولدایدیه بیلیمک ایچون
 لایقیه تحلیل ایلمسنه و بونک ایچون ده شرقک تاریخ مدنیتی
 عصر بعصر تتبع ایدرک اسلامک اورججان موقتی استحضار
 ایدن اجزای متنوعه نک حصه سی تفریق اولمنسنه لزوم کوستریور .
 ایشته آرزو ایتدیکی تحلیله شو سوزلرله باشلایور :

علم و حکمته اک زیاده بیگانه بر زمان وار ایسه برقاچ عصرلر امتداد
 ایدن و عربلرک وجدانی توحیدک طرق متنوعه سی اره سنده متردد برافان
 منازعات مذهبیہ نک نتیجه سی اولان اسلامیک برنجی عصریدر .
 نه بیوررسکنز ، قبل الاسلام عربلر بیننده توحیدک طرق

متنوعه سندن متحدت مجادله ارده وار ایمش !

اسلامک برنجی عصرندن برقاچ عصر اول عربستانده
 توحید باری اعتقادینک موجود اولدیغنه و حتی بوندن طولایی
 قبائل اره سنده مجادله لر ، محازبه لر بیله وقوع بولدیغنه دائر موسیو
 روناںک کشف ایدوبده میدانه قویدینی حقیقتی - شمدی به قدر

هیچ بر کتابده کورلمدیکی هیچ بر دلیلی ده اولمدیغیچون -
کندیسندن بشقه دنیاده کیسه قبول ایده مز .

عصر اولده اسلام اره سنده علم منتشر دکل ایش : اگر
علمدن مراد یالکیز ریاضیات وطبیعیات ایسه فی الحقیقه دکلدی .
فقط بوندن اسلامیتک مانع معارف اولمسیمی اقتضا ایدر ؟
دین محمدی منتشر اولدیغی یرلرده خلقی عالم بولمش ده جهله می سوق
ایتمش ؟

حکمت بحثنه کلنجه : موسیو رونان اصحاب کرامک کلماتی
جامع اولان کتابلری ، هیچ اولمازسه « نهج البلاغه » نی کورمش
اولسه ایدی قولایلقه بویه بر ادعایه قیام ایده مزدی صانیرم .

صاحب مقاله بوادعاسنی متعاقب هیچ مقتضای متامه مناسبتی
اولمدیغی حاده برازده بدویلرک شاعر لکرینی و فقط عالم
اولدقارینی بیان ایتدکدن وحضرت عمر (رضی الله عنه) ک
اسکندریه کتابخانه سنی احراق ایتدیرمدیکنی اعتراف ایله برابر
دیده غالبیتنه خدمت ایتدکاری قواعد جلیله نک حاشا افکارک
تجریات علمازه و مساعی متنوعه سنی خراب ایده کلدیکنه دایر بر
هذیان دها فیرلاتدقن صکره شوقره لری سوبلکه باشلار :

۷۵۰ تاریخ میلادیسنه طوغری ایران نفوق ایدوبده آل عباسک
بنی امیه یه غلبه سنی استحصال اینجه هر حال تبدل ایلدی ، اسلامک
مرکزی شط و فرات اره سنه انتقال ایتدی ؛ اوراسی ایسه شرک
کوردیکی اک پارلاق مدینتلردن برینک اثار باقیه سیله مالا مال ایدی .
بوده ایرانک دولت ساسانیه مدینتیدرکه نوشروان دورنده مرکز
کاله واصل اولمشدی . اورالرده صنایع اعصار عدیده دن بری ترقی

ایتمش ایدی ؛ خسرو بوکا برده کلمات فکریه علاوه ایلدی . استانبولدن
 طرد اولنمش اولان فلسفیات ایرانه النجا ایتدی . خسرو ، هندک
 کتابلرینی ترجمه ایتدی . اهلینک اک کترتلی عنصرینی تشکیل ایدن
 خرسیتیانلر یونانک علم و حکمتنه واقف ایدیلر ؛ طب بتون بتون انلرک
 الده ایدی ، پاپاسلر هم منطوق هم ده هندی بیلیرلردی . صفات میزه سی
 ساسانیلر دورندن آتمش اولان شهنامه ده « رستم » ک کوپری یاپدرمق
 ایستدیکی زمان مهندسک ایچون بر (جائق) چاغرتدینی بیان اولمشدر ،
 جائلیق ایسه نستوریلرک بطریق ویا پاپاسلرینه عنوان اولان قاتولوقوس دیمکدر .
 اسلامیتک صدمه شیدیه سی ایرانک بوکوزل ترقیاتی یوز سنه قدر
 تأخیر ایتدیسه ده عباسیلرک تسلطنی خسرو زمانک بارلاقلفنی تکرار احیا
 ایلدی . آل عباسی سلطنته واصل ایدن انقلابی وجوده کتیرنلر ایرانی
 رؤسانک زیراداره سنده بولنان ایران عسکری ایدی ؛ دولت عباسیه نک
 مؤسسسی اولان ابوالعباسک و خصوصیه منصورک اطرافنده بولنانلر
 دائما ایرانی ایدی ، کویا که ساسانیلر یکیدن دیرلشلر ایدی ؛ محرم
 مستشارلر ، شهزاده خواجه لری ، رئیس الوکلارل ایرانک اسکی
 خاندانلردن و معلومات کامله احساندن اولان وقوملرینک مذهبنه صادق
 قاهره اسلامیتی هم پک کچ هم ده بلاقناعت قبول ایدن برمکیلر ایدی .
 نستوریلرده تام الاعتقاد اولمیان بوخلیفه لری احاطه ایدرک برامتاز
 مخصوص اولمق ارزره حکیم باشبلقلری خدمتی استحصال ایتدیلر .
 صاحب مقاله نک بو قدر کوزه لکنی اسلامیتک معارفه مانع
 اولدیغنه دلیل متامنده استماع ایدیوروز . اذده لرده ایسه اولیه
 بر دلالتدن اثر اولمدینی شوپله طورسون ، طوغری بر شی
 واریسه اوده حضرت فاروق رضی الله عنه افندمزک اسکندریه
 کتابخانیه سی احراق ایتدیردیکنه دائر پاپاسلر لساننده موجود
 اولان افترانک جرحندن عبارتدر . برده بعض خرسیتیانلرک
 خلفای عباسیه دن بر قیاج ذاته حکیمک ایتدکلری صحیحدر .

دیگر ادعای کلانجه : اولاً مرکز خلافتك بغداد، نقل اولنمی اسلامیك ترقیات مدنیه سنه نصل تأثیر حاصل اید بیلیدی که موسیو ارنست روانك ایران طرفارنده توهم ایتدیکی مدنیت ساسانیه انجق اوتوز قرق ییل سور بیلمش واناسلامك ظهوری اوزرینه بر حال وقوفه دوشمش بر شکل ترقیدن عبارت ایدی . نه دن اقتضا ایتسون که قوم نجیب عرب دهها مرکز حکومتی شامده ایکن یونان مدنیتندن ، او بیك سنه دن زیاده بو قدر مآثر عظیمه اظهار ایله حکمت ومدنیتك عالم انسانیتده ناشر ومؤسسی اولمش وحتی موسیو روانك قولنجه ساسانیلرک ترقیات فکریه لرینده - بونلر کتب یونانیه یی ترجمه ایتدکلری جهته - تأمین ایتمش اولان معارف یونانیه دن عبرت بین اولسونده علمك فوایدنی مدنیت ساسانیه دن آلسون ؟

عجبا ایران مدنیتك شط و فرات اردسنده کی آثار باقیه سی یونان معارفك شامده کی آثارندن دهها زیاده می ایدی ؟

نو شروان و خسرو زمانلرنده ایرانك معارفجه او یله بر موقع کاله واصل اولدیغنی اثبات ایچون موسیو روانك قول مجردندن بشقه بر اماره کوره میورز بر قاچ سنه یونانك فلسفیاتندن استفاده ایتك و هندن بر قاچ کتاب ترجمه ایتدیرمك ایله بر قومك معارفده مرتبه کاله واصل اولسی ممکنمیدر ؟

دولت ساسانیه نك عربه انتقال ایدجك قدر معارفی

اولدیغنه موسیو ارنست رونان ایرانک هانکی مؤلفات علمیه وادبیه سیاه حکم ایدیور؟ ایرانیلر اوزمان علم ایله متحلی ایدی ده کتابلری زرده قالدی؟ یوقسه بوزلرکده اسکندریه کتابخانه سی کبی اسلام طرفندن یاقلدیغنه دائر بر یالان دهامی اختراع اوله جق؟

عالم اولان بر قوم کندی افراندنه کوپری یه معماریق ایده جک آدم بوله مازده سائر ملت لک دین مأمورلرندنمی استعازه ایدر؟

موسیو رونان اوزمانک ایرانیلرنده علم ومعرفت دعوا ایدیور؛ حال بوکه آل عباسدن برنجی اوله رق خلافت ادعاسنه قیام ایدن امام ابراهیم هیچده بو اعتقادده دکلدی . حتی خراسانده کی نقباسنه دائما « اورالرده عربدن هیچ کیمسه نی صاغ براهیکنز ، علم و ذکالی بوجه مطلوب اداره لرینه مامدر ، حال بوکه یریلر جهالتلری جهتیله حیوان کبیدر ، مهارلرندن طوتار ایستدیککنز یره کوتوره بیلیرسکنز » یولو امرلر کوندرردی .

عجبا موسیو رونان آل عباسک اثنای ظهورنده ایرانیلرک منیات فکریه جه بولندقلری مرتبه نی معاصرلرندن ده ائی بیلیمک ادعاسنده میدر؟

دولت ساسانیه زماننده اهلینک الک کلتلی عنصرنی تشکیل ایدن خرسیتیا نلر اولقی عقل قبول ایده جک حالردنمیدر؟ هیچ

او زمان ایرانده کی اهانینک اکثریتی خرسیتیان اولسه ایدی
 خرسیتیانلغک اڤ ببول حامیلرندن اولان شرق ایمپراطورلغنه
 قارشو دولت ساسانیه فصل استقلانی محافظه ایده بیلیردی ؟
 خاندانی کنسینه منسوب اولان « برمک » ک اوغلی خالد
 مسلمان ایدی ؛ برخاندان ایچنده یالکیز برآدمک قبول دین
 ایتامسی او خاندانک اسلامیتی کیچ قبول ایتدیکنه می دلالت
 ایدر ؟ یاهاه برمکیارک اظهار اسلام ایتاری ایمان حقیقی اوزرینه
 اولدیغنی موسیو رونان نره دن بیلور ؟ کنسیدریله کوروشوبده
 سرائر قلبیه لرینه واقف اولمامشدر صانیرم ! برمکیارک نفاق ویا
 ارتداده دلالت ایده جک بر فعل ویا قوللری ایشیدلامشدر ؛ حتی
 اعتقادلرینک فسادینی کوستره جک هیچ بر کتابده بر فقره جغه
 بیه تصادف اولماز ؛ هیچ برمکیارک سوء اعتقادینه اده بر دلیل
 موجود اولسه ایدی او عالیه نی قهر ایتدکن - سکره کنسیدلرینی
 خلقک لسان تعریضندن قورتارمق ایچون برمکیار حقنده بیک
 درلو سیئات اعلانی مهمام دولتک اڤ بیوکلرندن عدایلیان عظمای
 دولت برامکینی خلق عندنده ملعون ایده جک بویه بر حالک
 نسرینی اون بر عصر سکره دنیایه کله جک اولان موسیو
 رونانه می بر اقیرلردی ؟!

برمکیارک اقبالی یالکیزجه هارون دورینک بر جزوینه
 منحصر ایکن عباسیارک عصر معرفتنده عموماً محرم مستشارلقلرینی ،
 شهزاده خواجه لکلرینی ، وزانلرینی برمکیاره حصر ایتمک پک
 عجمانه بر مبالغه دکلیدر ؟

موسیور روناں ابوالعباس سفاح ایله ابو جعفر منصورک ده تام الاعتقاد اولدقلرینی ادعا ایدیور ، زیرا مقاله سنک هان هر فقره سندن اسلامیتته معتقد اولان بر آدمک محب علم اولسنه ذهنده بردرلو احتمال ویره مدیکی آکلاشیلور . قرآن کریمده (ومن یؤتی الحکمة فقد . . . . .) و (لئن ائینا لقمان الحکمة) و (یرفع الله الذین آمنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات) و (قل هل یرتوی الذین یرلمون والذین لا یرلمون) و (قل رب زدنی علما) کبی نیجه آیات کریمه وکتب معتبرده (العلماء ورثة الانبیاء) و (موت العالم کموت العالم) و (اطلبوا العلم ولو بالصین) و (اطلبوا العلم من المهد الی اللحد) کبی بونجه احادیث شریفه موجوددرکه جمله سی دیناً عالمک شرفنه وهر مؤمنک تحصیل علم و حکمتته مکلفیتته دلیل قاطعدر .

حال بویله ایکن معتقد اولدینی دین طرفندن تحصیل علم و حکمتته مأمور اولان بر ملت افرادینک مبالات دینیه دن تبری ایتدکجه علم و حکمتته میل ایده میه جکینی ادعا ایتک ظلمتک اندفاعنی کونشک غروبته موقوف عد ایکن قدر بدیهی البطلان بر مسخره لوق دکلیدر ؟

فرض محال اوله رق طوته لم که صاحب مقاله نک توعمی کبی تام الاعتقاد اولان مسلمانلرده حکمت و معرفته خدت ایتش هیچ کیمسه بولنسون وحتی اهل اسلامک علمه نظر حقارتته باقدینی ده صحیح اولسون ؛ علم و حکمتک شرفنه و تحصیلک

وجوبنہ دائر ہو قدر او امر الہیہ ونبویہ میدانہ طور رکن
ملک او اوامرہ اتباع ایتماسندن طولای دینہ بر نقیصہ ترتب
ایتمک احتمالی وارمیدر ؟

صاحب ممالہ بغداد یکیدن حیات بولغہ باسلامش اولان
ایرانک پاتختی اولنجہ فاتحارک لسانی اولان عربجهنک اورتہ دن
قالدیرلمسنہ و دینک بتون بتون انکارینہ امکان بولنہ ماشر ایسہ ده
وجودہ کلان مدینت جدیدہ نک مخلوط اولدیغنی و عجمارلہ خرستیانلر
غلبہ ایدرک اداره و خصوصیاہ ضابطہ نک بتون بتون خرستیانلر
الندہ قالدیغنی ادعا ایدر .

سبحان الله ! آل عباس عربی نبی اورتہ دن قالدیروب ده
هانکی لسان ایله تکلم ایدہ جکر ایدی ؟ خلیفہ اسلام اولمق
اعتباریلہ دنیانک اک بیوک تخت سلطنتہ نائل اولمش ایکن دینک
لسانی و دینی ردو انکار ایله دولترینی اساسندن خراب ایتمک
چارہ تخریسیلہ می مشغول اولہ جتار ایدی ؟

خلافای عباسیہ نک وزیرلری ، اداره نک هر شعبہ سنہ مؤکل
اولان مأمورلری ، ضابطہ ناظری بولنان صاحب شرطہ لری
اسماریلہ عنوانلریلہ تاریخلرده یازیلیدر ؛ ایچلرنده بر خرستیان
بولوبده کوسترمک موسیو رونان مقتدر میدر؟ بویله مباحثہ لرده
حقایق تاریخیه نبی تخریف ایله اثبات مدعای اولنہ بیلور؟

موسیو ارنست رونان هارون الرشید ایله مأمون کده اسلامیتہ
معتقد اولدقلرینی ادعا ایدیلور؛ حال بوکده هارون، سلطنتک اکثر

ایمانی حج و غزاده امرار ایتمک جهتیه اسلام عندنده اعزّه
 کر آمدن معدوددر ؛ مأمونک ایسه اعتقادنده خفت دکل بلدکه
 تعصب بولندیغنی، تابع اولدینی مذهباعتزاک ترویجنده استعمال
 ایتمدیکی جبرلر اثبات ایدر .

مبالات دینه می اولیان بر حکمدار بر مذهبی ترویجیولنده
 جبره مراجعت ایتمسون ده اهالیسنک بر چوغنی کندیسندن
 نه سببیه تنفیر ایلمسون ؟

او مأمونه می بی مذهب دیه بیله جککزکه سائقه اعتقاد ایله
 امام رضا حضرتلرینی اقاربته، اولادینه ترجیح ایدرک کندیسندن
 صکره ولی عهد ایلمدی .

یوقاریده اثبات اولدینی اوزره سفاحک ، منصورک ،
 هارونک و مأمونک مبالات دینه دن بری اولمسیله « اسلامیت
 معارفه ماندر » دعواسی قطعاً ثابت اولق لازم کلمزکن صاحب
 مقاله نک درت مسلمان پادشاهنی - کویا مجالس محرمیتلرینه
 بیلرجه ملازمت ایتمش ده خفایای قلبیه لرینی اوکرتمش کی -
 خدمت لرنده بولنان اکابرک کافه سیله برابر دینمزلکله اتهام ایتمک
 ایستمی نه غریب بر خفتدر !

ایشته موسیو ارنت رونان بغدادده کی ترقیاتک صرف
 بوپادشاهلرله مقربلری طرفندن بدل اولنان حمایه دن و اوحایه نک
 ایسه دینمزلکدن نشأت ایلمدیکی ادعاسنده اصرار ایدرک بو
 ادعانک عقبنده دخی وقتیه بغداده قیرواندن صوفی بر ذات

كلهرك اوراده هر نوع اديان و مذاهب اصحابندن مركب برانجمن علمه داخل اولمش و بوانجمنده اسلام اولميانلردن برينك علمای اسلامه قارشى « بز بورايه استدالات عقليه اوزرينه بحث ايچون كلدك ؛ بزه قرآن وحديشدن استنباط اولمش براهين ايراد ايتميكنزكه انلره ايمانز يوقدر . » ديديكنى ايشتمش اولديغنه دائر بر فقره نقل ايديور .

شبهه سزدرکه موسيو رونان بوحریت بحثى مبالات دينيه دن برى ظن ايتديكى اصحاب حكومتك معقولات پرورلكسنه حمل ايتمك ايستر .

بraz انصاف ايله دوشونلسون اكر تدقيقات و محاورات مذهبيه ده بوحریت شرعاً مجاز اولماسه يدى او عصرلرده على ملا الناس اويله احكام دينه نك خلافته بر طاقم مباحثه لره جواز ويرمك دنيا ده هيچ بر حكومت ايچون قابل اوله بيليرميدى ؟

موسیو ارنست رونان رساله‌سنگ بر چوق صحیفه‌لری‌ده
ترجمه و تألیف قوتیه عربک واصل اولدینی مرتبه‌مرفتن
غایت ناقص بعض معلومات اعطاسنه حصر ایتمشدر، بومباحثک
آرسنه‌ده شایان‌دقت بعض فقره‌لر صیتیشدیرمشدر؛ مثلاً عربار
حکمایه (یوقاریده بیان اولندینی اوزره) فاو لام کسری
وزانک مدیله فیلسوف (philisophe) اطلاق ایدرلر ایش،
بو تعبیر ایسه زندق لفظی قدر مخاطره‌لی بر عنوان اوله‌رق
اکثری موت و اشکنجه‌بی موجب اولور ایش !

قرون قدیمه‌ده مدنیتک موجدی عد اولنان یونانلر حکمتک
کرچکدن موجدی اولان سقراطی توحیدباری اعتقادنده بولندینی
ایچون اعدام ایتدیلر .

قرون وسطاده احیای مدنیتجه پیشوای اقوام اولان ایتالیا نلر
هیئت جدیدینی تأیید و اثبات ایله اوغراشدینی ایچون غالیه بی
اعدام ایتدیلر ایسه اعدامه یقین اشکنجه‌لره اوغرا تیدیلر . قرون
اخیره‌ده حریت افکاره مهد ظهور عد اولنان فرانسلر
ژان ژاق روسونک کندی طرفندن طبع ایتدیرلیان امیل
عنوانلی کتابی یاقدیردقدن بشقه کندیسنی‌ده اخذ و توقیف ایتک
ایستدیلر .

بو وقعتہ لری تاریخارده کوروب طورویورز . موسیورونان
 بزہ عربک دور معرفتندہ فلسفیات ایله اوغراشدینی ایچون
 اعدام اولنمش ویا اشکنجه ایدلمش برذات بوله بیلیرمی ؟ کندیسنک ده
 بحث ایتدیکی الکندینک ، فارابنک ؛ ابن سینانک ترجمه حاللری
 سقراطک ، غالبه نك ، روسونک سرگذشته قیاسمی قبول ایدر ؟
 صاحب مقاله ینه بو اوزون عبارده اندلسیلیرکده بغداددن
 صکره تحصیل معرفته باشلادقلرینی سویلیورده اندلس حکمدارلرینک
 اصحاب نفوذینک بغدادده کیار کبی مبالات دینیه دن بری اولدیغنی
 سویلیور . بو سکوتی عجبیا ادعاسنک خلافنه بیک دلیل
 کوستریله جکنی بیلدیکندینیدر ؟ یوقسه ، بر آدم که مسلماندر مائل
 معرفت اوله یاز دعواسنی کندیسی بر بحثده تقرات مقال
 ایتدیکی ایچون هرکسجه ده علوم متعارفه حکمنه کیرمشمی قیاس
 ایدر ؟ موسیو ارنست روناںک تحف بر قولی ده حکمیات عربه
 حقیقت حالده ساسانی و یونانی حکمیاتی دینلمک لازم کله جکنی
 وحکمت یونانیه دینلسه دعا طوغری اوله جفنی بیان ایتسیدر .
 موسیو روناں ذهندنه برقرار ویرسه ده عربک معارفنه مقاله سنک
 متدمه لرنده ادعا ایتدیکی کبی ساسانی معارفی عنوانیمی ویره جک ؟
 ساسانی و یونان معارفنک مخلوطیمیدر دیه جک ؟ صرف یونان حکمتی
 نثرلیله می باقه جق ؟ نه اعتقادده بولنه جق ایسه آنی بیان ایلسه ،
 هرکس افاداتی ا کلامده بو قدر صعوبتاره دوچار اولمازدی .
 شوراسی جای سؤالدر : عربک حکمت و معرفتی ، کرک

ساسانیان کړک یونانیان له دین او لیسون ، تمامیه عربان طرفندن ایجاد اولمدیغی ایچون عربک مکسوبات فکریه سندن معدود اوله میه جقمیدر ؟ اوله میه جق ایسه سائر قوملرک یونانستاندن الدیغی علم و حکمتی تمامیه یونانیان ایجاد ایتدیکنی فصل اثبات ایده جکیز ؟ انلرکده کندیلرندن اول کلان اقوامدن برچوق شیار اقتباس ایتدیکنه دلیللریله برهانلریله میدانه قونیان بونجه تحقیقاتی فصل رد ایلیه جکیزده او علملرک او حکمتلرک نامنه یونان علم و حکمتی دیه جکیز ؟

یاخود عربک معارفجه یالکیز یونانیان دیندی شیارله اکتفا ایدرک بوناره هیچ برشی علاوه ایتدیلمی ادعا اولنه جق !... موسیو ارنت رونان، قدرت معنویه چراغ فکری بشر بر قومک النده سونه جکی زمان انی اخذ و اشعال ایده جک بر قوم دیگر پیدا ایده کلدیکندن عرب حکما سنک اخیری اولان (ابن الرشید) مرا کشده محزون و متروک اوله رق وفات ایلدیکی صرهلرده «آبلا» ک نشر تدقیقاته باشلادیغی بیان ایدیور . اول موسیو رونان یوقاریده حکمت و معرفت ، اسلامک اوچ عصرینه منحصر اولدیغی ادعا ایتشیدی ؛ شمدی ایسه ابن الرشیدی اسلام اره سنده خاتمه حکما اولمقی اوزره قبول ایدیور . عباسیلرک ظهوری که موسیو رونانک کندی افاده سنه کوره عربلرجه حکمتک مبدأیدر ، هجرتک یوز او توز ایکنجی سنه سنه تصادف ایدر ؛ ابن الرشید ایسه بر روایتده بش یوز طقسان بش ور روایتده الی یوز اوچ تاریخنده وفات ایتشدر .

عجبا صاحب مقاله نك حسابجه يوز اوتوز ايكي سنه سييله بش
يوز طقسان بش واتي يوز اوچ سنه لر نيك اره سنده كي زمان
يا لكزجه اوچ عصر دن عبارت ميدر ؟

ثانياً ابن الرشدك متروك و محزون اوله رق وفات ايتديكندن
بخت ايدن موسيو رونان عجبا برقيز ايله و ليسنك رضاسي اولمق سزين
تاهل ايتديكندن طولايي رجوليتندن محروم ايدلش و تعليم
ايتديكي علوم و حكيميات ايجون اولنجه يره قدر اذا و اشكنجه دن
قور تلامش اولان (آبلار) ك سرور و اقبال ايجنده مي ارتحال
ايتديكندن بحث ايدجك !

د احب مقاله نك بو عباره جكنده برده تاريخ ياكاشي وار :
واقعا ابن الرشد برمدت مرا كشته محزون و متروك قالمشدر ؛
فقط ارتحال ايتديكي زمان هم بيوك بر مأمور يته و هم ده بر چوق
ثروته مالك ايدى .

موسيو ار نست رونان حكمتك اسلام آرد سنده دائماً محقر
اولديغى و بيك ايكي يوز سنه ميلادي بسندن صكره ممالك اسلاميه ده
بتون بتون الغا اولنديغى و مور خار ايله هر فندن بحث ايدن
مؤلفار بر وقتار حكمتك وجودندن بحث ايتمشار ايسه ده زائل
اولش بر فناق يولنده بحث ايتدكلر ني ده ادعا دن ده چك نميور !
حكماي عربكك بيوكلر ندى اولان ابن سينا ايله ابن الرشدك
برنجيسى ايكي دولت اسلاميه ده وزير اعظم لىق، ايكنجيسى كذلك
ايكي دولت اسلاميه ده قاضى القضا لىق مسند لر ينه نائل اولمشار

ایدی . بو حقیقت اسلام عندندہ حکمت محقرمی یوقسه معززمی
طوتلشدرد ؛ فعلاً اثبات ایدر .

استانبولی ۱۴۵۳ تاریخ میلادیسندہ فتح ایتمش اولان
جتمکان سلطان محمدخان غازی نیک جامع شریفی جوارنده انشا
ایتدیردیکی طب مدرسه لری میدانده طورییور ؛ اکاده حاجت
یوق: الیوم جوامع شریفه نیک هر برنده حکمت کتاباری تدریس
اولتمتده اولدیغنی کوز مزله کوروب طورییور . بر فیک
عبادتخانه لر دروننه وارنجیه قدر او قودلسنه جواز ویرلک اوفنک
بر ملکدن الغاسیمی دیمکدر ؟

مالک اسلامیه ده شمدی تدریس اولنان حکمتک اوروباده
تداول ایدن حکمت اولدیغنی مدار تعریض عد اولتمسون : موسیو
رونانک اسلام ایچندن الغا ایدلدیکنی ادعا ایتدیکی حکمت عربدن
موروث اولان وشمدی المزده بولنان حکمتدر .

حکمتدن زائل اولمش بر فنالق کبی بحث ایدن مورخار ،
مؤلفار کیماردز ؛ دیه موسیو ارنت روناندن سؤال اولتمق
لازم کلسه معروف ومعتبر بر اسم بیان ایده میه جکندن امینز .

صاحب مقاله دیرکه « ال یازیسیه اولان حکمت کتاباری
پاره لندیکنندن ندرت بولشیدی ؛ فن هیئتک ایسه یالکزجه
قبه بی تعیین ایده جاک قدر تحصیلنه جواز قالمشدر . »

عجبا بوذات شرآده تاتار مشرکلاری ، غربده اهل صلیب
متعصباری طرفندن احراق اولنان ملیونلرجه کتابک ضیاعی ده
اسلامیتک تأثیرینه می حمل ایتمک ایستر ؟

موسیو رونان فن هیئتک تحصیلنه جوازی یالکز قبله نك تعییننه حصر ایتماش اولسه ایدی ده هیچ اولمازسه اوقات صلواتی بیلیمک ایچون ارتفاع آلموقده اسلام ایچون ممنوع اولدیغنی سویلسه ایدی حتمزده بر مروت کوسترمش اولوردی !

بیلیم که ۱۸۴۳ تاریخ عجر یسنده (الغ) بکک سمرقندده انشاسنه یکی مباشرت ایتدیردیکی رصدخانه ده اوتوز سنه چالیشهرق الغ بک زینجی میدانه کتیرن اصحاب فن اهل اسلامدن دکلی ایدیلر ؟

دور سلیمانیده بر طرفدن اسپانیا و بر طرفدن هند ساحلارینه کیدن عثمانلی دونماسنی هیئتدن یالکز قبله تعیین ایده جک قدر معلوماتی اولانارمی سوق ایتشاردی ؟

وولتر، اسوج قرالی اون ایکنجی شاراک زمانه دأریازدینی تاریخده روسیه لیلرک او زمانکی جهان تاریخی تصویر ایدرکن شویله بر فقره جق نقل ایدر :

« دها پک چوق زمان اولماشده که کونشک طوتیاه جغنی خبر ویردیکی ایچون ایران سفیرینک کاتبی مستوده اهالی یاقق ایستشاردی »

عجا موسیو رونانک اعتقادنج، مسقوه خلقنی هیئت بیلن بر آدمک اطرافنه سوق ایدن ینه اسلامیت می ایدی ؟

هرکون کوز اوکنده طوران یوز بیک دلیله قارشى ممالک اسلامیه ده هیئتک تحصیلنه جواز اولدیغندن بحث ایتک بیلدیرلرک وجودنی انکار ایلک قیلندن دکلیدر ؟

صاحب مقالہ کشفیات مخصوصہ سندنہ دوام ایدرک « اوزماندن (یعنی ۱۲۰۰ سنہ میلادیہ سندنہ) صکرہ ابن خلدون کبی بعض نادر مستثنالردن ہشتمہ اسلامدہ افکار واسعہ اصحابندن آدم ظہور ایتماش واسلامیت علم وحکمتی محو ایتمش در « ادعای خود سرازہ سنی میدانہ قویئمہ جسارت ایتمشدر .

ابن خلدونک معاصرینی اولان سعدالدیناری ، سیدلری وآزردن صکرہ کلوبدہ اسمارینک تعدادی برقوقہ کتاب ترتیبہ احتیاج کوسترین اعظم اسلامی موسیو رونان زہدن بیلسوندہ بویلہ برقول جاہلانہدہ بولنسون ؟

یوقازیدہدہ سویلشیدم ، رونانک ہر قولی صحیح اولسہدہ دنیاہ اسلامدن ہیچ کیمسہ حکمت و معرفتہ سنی ایتماش بولنسہ ینہ بوندن اسلامیتک علم وحکمتہ حائل اولدینی یکی بر منطق یارادلدقجہ اثبات ایدلک قابل دکلدر . کرک علمک وکرک حکمتک تفصیلنہ دائر و تحصیلنی آمر بونجہ آیات واحادیث ایسہ میدانہ طورییور .

براز انصاف ایتسہ موسیو رونانده اعترافہ مجبور اولورکہ قرطبہنک ، غرناطہنک ، بزادک ، سمرقندک دہا بونار کبی یوزلرجه بلاد اسلامیہنک نیجہ یوز بیک کتب مخلدہ سنی، نیجہ بیک عالمی آتشار ایچندہ ، آت آیاقلری آانندہ محو ایدن صلییلر ، تاتارلر دین اسلامہ تابع دکل ایدیالر !

اقوام وحشیہنک استیلا سندن صکرہ اوروبالیلردہ تصرلرجه،

عمای جهالت ایچنده قالمشیر ایدی . اوزمانار ممالک غمربیه ده کی
علم و حکمتی محوایدن (قوط) لر ، (هون) لر ، (اوار) لر دکلدی ده
خرستیانلقمی ایدی ؟

خرستیانلق ایدیه نیچون اسلامده موجود اولان علم و حکمتی
محو اولقی درجه سنه کتیرن خرستیانار ، ناتارلر اولیورده
مسلمانلق اولیور ؟

موسیو رونان تاریخک اک مهم مسائلمندن برینه دائر بوقه ر
خفتهله دوشونلش بر خطبه ایراد ایتمکدن نه تازانیر بیله م : فقط
اصحاب تدقیق نظر نده احوال شرقه وقوفجه اولان شهرتک
بلکه یوزده طقسائی غائب ایتمش اوله جفندن امینم .

(وولتر) خرستیانلذک الک بیوک دشمنارندن اولدینی حالده
سوق منفعتله پاییه چاتمق سراقنه دوشهرک مقصدینه وسیله
حصول اولقی ایچون محمد نامنده برتیارو ترتیب ایتمش وبونده
اسلامک کرک تاریخ کرک اخلاقی بتون بتون تعمیر ایله برابر
لسان عبره (اوچ نقطه ایله) پا حرفنی ادخال ایده جک قدر
جهالت کوستره رک کنیدی مسخره عالم ایتمش ایدی .

بیلیم موسیو رونانده بر چاته جق یری ، بر حاصل اوله جق
مقصدیمی واردرکه قرق صحیفه لک بر مقاله یه بیکارجه یالان
استیعاب ایتدرمکه اوزون اوزادی به همتار صرف ایتیش !

معلومدرکه حسبی اوله رق بو تدر کوه زدلاک اختیار اولماز .
موسیو رونان بو نقلیاتدن صکره بردن بره طریق انصافه

کیرر کبی کورینه رک عربیه نسبت ایدیلان معارفک تأثیراتی
تتمیص ایتمک ایستمدیکنی سو یارده ینه التزام ایتمیکی مسلکه
عطف افکار ایدرک عربیه اسناد اولنان بو معارفک عربلرله
مناسبتی یالکز اساندن عبارت اوله جغنی وابن سینا کبی ابن
الرشد کبی ذواتک عربلکی (باقون) ک ، (اسپینوزا) نک
لاتینلکی قیلندن بولدیغنی بیان ایدر .

بر ملتک دور عظمت وشوکتنده ، ولو نسلاً او ملتدن
اولسون ، دیناً و تربیهٔ دائرهٔ اتحادینه کیرمش اولان ذوات
ایله بشقه بر قومه منسوب اولدینی و او قومک لسانی سویلدیکی
حالده محو اولمش بر قومک لسانیله کتاب تألیف ایدن انسانلر
آرسنده بر نسبت آرامق فلسفیاتدن بحث ایدن بر ذاته یاقیشر
مناسبتسزلکاردن دکلدیر .

ایتالیالی بر عالیله منسوب اولان ناپولیون نصل فرانسز ،
اجدادی اسلاو قومندن اولدیغنی مروی بولنان بسمارق نسل
المان ایسه (ابن سینا) ، (ابن الرشید) ، (فارابی) ده اولهجه
عرب عد اولنمق لازم کله جککنده هیچ شبهه وارمیدر ؟

موسیو رونان حکمای عربدن (الکندی) نی استننا
ایتدکن صکره هیچ برینی جنساً عرب عد ایتمدکن بشقه
«فکراً دخی عربلقاه مناسبتری یوقدر» دیور . صاحب
مقاله نک فکراً عربلقدن نه مراد ایلدیکنی اکلایه مدق که قولنک
صحیح اولوب اولدیغنی تحقیق ایدلم !

بر قومك كندینه مخصوص وسائر اقوام ایله اشتراکدن
بری بر فکری دهی اولور ایمش! موسیوارنست رونانك اغرب
بر ادعای دها وار: دیورکه «بو حکما لسان عربی استعمال
ایدرلردی، فقط استعمالده پک صتمندی چکرلردی: عربینک
اشعاره وبر نوع فصاحت بیانه پک مساعد اولان اسلوبی الہیات
ایچون پک عسیرالاستعمال بر آلتدر عربك حکما و علمای
اکثریت اوزره فنا یازارلر»

عربینک کله لرینی طوغریجه تلفظدن عاجز اولان بر آدمه کوره
بویله براعتقاده ذاهب اولمق استغراب اولنه جق شیردن دکلدرد.
فقط بو وقونیه برابر عربك لسانی، علمنی، حکمتنی محاکمه یه
قالقشمسنه و بیان مدنیته ده حاصل ایده بیلدیکی خطیئات واکذیبک
کافه سنی برر حقیقت صورتنده کوسترمه که موفق اوله بیلیمسنه
حقیقه تعجب اولنور. اصحاب وقوف ایچنده ادبیاتجه عربی ایله
تساوی قابل اولدیغنه امکان ویرنلر واردر؛ فقط لسانك ماهیتنده
اولان وضوح والسنة سائردهن اقتباس ایچون تعریب طرزنده کی
سهولت جهتلریله یونانی قدیمدن بشقه تألیفات علمیه ایچون
عربییه تقرب ایده جک هیچ بر لسان اولدیغنی اعتراف ایدرلر.
عربجه ده الہیاته متعلق اولان کتابلر الك کوزل، علمه دائر
اولان تألیفات واضح آثاردن اولدیغنی صحیحاً عربی بیلیر بر
آدمه صورارسه موسیو رونان دخی پک قولای اوکره نیر.

صاحب مقاله بو حکمتفروشانه سوزلریله عربك معرفت

و حکمتی عربك معرفتی، عربك حکمتی اولدیغنی اثبات ایتدیکنه
 امنیت حاصل ایتدکن صبره « بومعرفت عربك دکل ایسه باری
 اسلامکمیدر؟ اسلامیت بوتحریات حکمیه حقتده وصایتکارانه
 بر معاونت ابراز ایتشمیدر؟ خیر هیچ بروجهله ابراز ایتامشدر:
 بوکوزل مساعی تحمیل ایرانیارك، خرسیتیانلرک، یهودیارك،
 حرانیارک، اسماعیلیه طاقنک باطناً کندی دینارینه قارشى عامی
 اولان مسلمانلرک اثریدر. بوتحریات حکمیه، سنی اولان مسلمانلردن
 یالکز مظهر نفرین اولمشدر. حکمت یونانک تلقیسنه خلفا
 ایچنده اک زیاده غیرت کوسترن (مأمون) ه کلامیون طرفندن
 لعنت اولمش، زمان سلطنتک مصابی عمائد سائر دینی حر
 براقسنک مجازاتی صورتنده کوستلمشدر « دییور .

اسلامیتک حکمت ومعرفته ابراز ایتدیکی حمایت ووصایتک
 درجه سنی بالاده تعداد ایتدیکم آیات واحادیث اثبات ایدر .
 موسیو رونان بو آیات واحادیثک وجودنی انکاره قدرده
 جسارت ایده جکه ایدر؟ ایده میه جکسه مقاله سنک موضوعنی نه ایله
 اثباته مقتدر اوله جقدر؟

عربك دور معرفتنده ظهور ایدن حکما وعلما آره سنده
 برقاچ نصرانی، یهودی، حرانی اسماری ده کوریلپور؛ فقط
 بونلرک عددی اسلام اولان عنلمانیه نسبت، بیکده وبلکه اون
 بیکده بر قلا دیغنی تاریخار اثبات ایدر .

بو حوالده اوزمانک تحریات حکمیه سنی اسلامدن زیاده خرسیتیانلره

یهودیله (اکثر خلتی صابنه دن اولان) حرانیله اسناد ایتک موافق حتمیدر ؟

موسیو رونان عربک تاریخی فرانزجه موجود اولان ترجمه نردن اولسون او قومامش !

(دربلو) نك کتابخانه شرفنده کی مأمون بندینه باقش اولسه ایدی کوروردی که مشارالیهک علمای اسلام طرفندن اوغرادینی (لعنت دکل) اعتراض، حکمه میلندن دکل ، مذهب اعتزالی التزام ایتمسندن نشأت ایتمشدر . مذهب اعتزال ایله حکمت و معرفت یونانیه آره سنده ذره قدر بر مناسبت اولدینی ایسه میداندهدر . مأمونک زمان سلطنتنده مملکتیه اوله بیوک بر مصیبت عارض اولمامشدی که بونی علمای اسلامییه مأمونک ضعف اعتقادینه مجازات اتخاذا ایلسون . موسیو رونانه شوراسنی ده اخطار ایدلم که اسلامک عدل الهییه اولان اعتمادی، بر قومک اوغرادینی مصائب بر آدمک مجازات سیئاتی عد ایک درجه لرندن بیک قات عالیدر .

صاحب مقاله، عربیده اولان مهارت کامله سی جهتیله « ایمان » صورتنده بعض امامارک تحریکیله حدوث ایدن فتنه لر اوزرینه کتب حکمییه نك یاقلدینی و حکم انک اعدام اولندینی پک نادر دکلدر، دیور .

بالعکس پک زاردن . بونوادرک و توعی ده، کی مسه نك حکمتله اشتغال ایتمسندن دکل ، دین یا خود بر عمل کتده اولان مذهبک

علیه‌نده کتاب یازمق وعلنی بخثاره کیره‌ک کبی مناسبت‌سزلکاردن
نشأت ایتمش وشایان دقتدرکه بو شدتارده جهلاک علمه غلبه
ایتدیکی یرلرده ظهور ایشدر . مع مافیہ اوروباده بر جمعہ کونی
ات یمک شہہ‌سیاہ آدم یاقلدینی زمانلرده دین محمدی علیہ‌نہ قیام
ایدنرک ملت طرفدن مجازاته قالمشلمہ‌سی اوتدر شایان تعجب
برحالیدر ؟

حالا ممالک متمدنیہ‌نک ال حکیم، اک حرکچینان یرلرنده بر دین
ایله استہزا ایدنلر مادی معنوی ہمدراو جزادن بریمی براقیلیر
عجبا ؟

برعصر اول حکمت وحریت نامہ عتاید وعادات دینیہ‌نک
کافہ‌سنی انکار ایتمش اولان فرانسرلر آردہ‌سندہ موسیو رونان
(حیات عیسی) عنوانلی کتابی نشر ایتدکن صکرہ رہبان کروہنک
احداث ایتدکاری دغدغه اوزرینہ مملکتندہ برعبرانی درسی
اوقومتغہ مقتدر اولہ‌مدیغنی دوشونور، برده او عصرله شمیدیکی
عصرک‌حالی بربرینہ‌قیاس ایدرایسہ اثبات مدعی ایچون کتیردیکی
دلیلدن حجاب ایدر صانیرم .

صاحب مقاله بو ترہائی متعاقب دہ ینہ اسلامیتک ہر زمان
علم و حکمتی محوہ چالشدیغنه ونہایت محو ایتدیکنہ دائر نقراتی
تکرار ایدردہ ادعاسنہ شو لقردیاری علاوہ ایلر :

« تاریخ اسلامی ایکی دورہ تفریق ایتک لازم کلور .
بو دورلرک بری اسلامیتک مبادیسندن میلادک اون ایکنجی

عصرینه قدر اولان و دیکری اون اوچنجی عصر میلادین زمانمزه قدر واصل اولان مدتدز . برنجی دوردده اسلامیت بر نوع پروتستانلی حکمنده اولان و اعتزال دینیلان مذهب معتدل ایله ضعف بولش اولدیغندن غلظت و خشونت و فقدان افکار ایله متصف اولان تاتار و بربر اقوامنک الیه دوشن ایکنجی دوری قدر انتظام و تعصب حاصل ایده نامشدز .

مرتکب کبیره به مؤمن نظریله باقیان اعتزالی اسلام ارسنده بر مذهب اعتدال عدایتمک موسیو رونانه مخصوص معلوماتندز ! صاحب مقاله نك برنجی دور صایدیغی زمانارده اسلامک او قدر انتظام بولدیغندن بحث اتمسی نه درلو مطالعه به مستند اولدیغی ده بر درلو اکلایه مدق !

احکام دینی بی جمع و تدوین ایدنار و مذاهب موجوده بی دیدانه قویانار هپ او دورک رجالی ایدی . او دور لرجه لسان عثمانیده تعصب دینیلان حال اسلام ارسنده ناقص دکل ، بیانی مقفود ایدی .

حقیقت اسلامیه تعصبه جواز ویرمز ایدی که ملنک زمان معرفت و وقوفنده او یله بر سیئه موجودا و اسون . بوده صاحب مقاله نك سوزلرندز :

« اسلامک خواصندنز که صکره کلان تابعاری دها قوی الاعتقاد اولیور »

اسلام ایچنده اعتقادجه سلف صالحینه تفوق ادعاسنده بولور فرد آفریده یوقدر .

معافیہ اگر رونانک افادہ سی صحیح اولسہ بوده اسلامیت
ایچون تقیصہ می عد اولتمق لازم کلور ؟ موسیو ارنست رونانک
بر قول غریبی دها کلیور :

قوة روحانیہ ایله قوة حکومتی برندن تفریقہ اصلا مساعد
اولیان اسلامیتہ جبر و شدت جهتیله یالکز اسپانیانک
انکزسیونی تفوق ایتمش ایمش !

عجا موسیو ارنست رونان صورت مخصوصه ده هدف
اعتراض ایتمدیکی اهل سنتک تاریخنده « سن بارتلی » وقعه سی [۸]
کبی بر فجیعه مذهبییه تصادف ایتمشیدرکه انکزسیوندن بشقه
جبر و شدتده معاملات اسلامیه، تفوق ایده جک بر حال بوله میور.
کرجک ! موسیو رونان اسلامیتہ یالکز اسپانیا انکزسیوننک
تفوق ایده بیلدیکی ادعاسندنده بر قاج سطر اشاعیده نکول ایدرک
پالقله حکومات اسلامیه بی برینه قیاس ایتمش فقط پالغک
ظلمی کوچک بر ملکه، اسلامیتک ترقی شکنلیکی ایسه کره نک
واسع بر جزوینه شامل اولدیغی سویلش در .

موسیورونان پالغک آتی یدی عمر اولکی حالی دوشونسه
ایدی بویله بر مقاله ترتیبه جرات ایدمزدی ظن ایدرم :
اسلامیتہ ترقی شکنک، اسنادی بتون بتون بداهته قارشی برسوز
اولدینی بالاد اثبات اولندی . ممالک اسلامیه ده عمران و معرفتک

[۱] فرانسده قرال طوزنجی شارلاک امریله پوتستان مذهبنده اولانلرک اتل
عام ایلمه یور . بووقعه خونخوارانده فرانسده یکرمی بش اتوز بیک کشی
اعدام اولدی .

نقصانی نہ درلو سبیلردن نشأت ایلدیکنی دخی ایلروده بیان ایلدرم .

موسیوارنسٹ روناں «اسلامیتک مدافعه سنده بولنان حریت طرفدارلری مسلمانلنک نہ اولدیغنی بیلمزلر ؛ اسلامیت حکومت روحانیه و دنیویه نك بر برندن آیرلامسی بر اعتقادك سلطنتنی سورمسی دیمکدر ، انسانیتک شمدی یه قیدر تحمل ایلدیکی زنجیرلرک اک آغربدر « دییور .

حریت طرفدارلری اسلامیتی بیلمیورلرسه موسیوروناں نه کوزل بیلیور ! دینک قواعد سیاسیسی ذاتاً عقل و حکمتہ تامایه موافقدر . اوچ بیک سنه دن بری یونانستان و روسا و اوروپا حکماستک نیجه مساعی و تدقیقات ایله تدوین ایلدکاری قواعد حقوقده میدانده . کتب فقیهیه ده اساساً یالکزجه قواعد مذعبیه یه معطوف اولان مناکحات ، طبیعی مستثنا اوله جفندن معاملات و عقوبات جهتلرنجه او قواعد ایله اساسلی بر اختلاف کوسترلک ممکنیدر ؟ یا بو حالده اوروپانک مسائل حتموقیه سنی قواعد دینییه اسناد اولمیدیغیچون برات مزیت و اسلامک قواعد فقیهیه سی اساساً او مسائل حقوقیه دن قطعاً آیرلامتله برابر یالکزجه احکام دینییه اسناد ایلدیکیچون زنجیر اسارت عداولتمق عقلاً قبول اوانه ییله جک مدعالمیدر ؟

روحانیاتی سیاستدن آیرمق اوروپاچه انقلابات اخیره نك اک بیروک هکسوباتندن معدود اولاش ؛ چونکه خرستیانلق

سیاسةً « قیصره عائد اولانی قیصره ترك ایدیکز » قاعده سنه مستند ایکن رهبان کروهنک صکرددن امور دنیایه تسلطی جهتیله اهالینک چکمدیکی بلا قلمدیغندن روحانیاتک سیاسیتدن تفریقنه ویا تعبیر صحیحیله رهبان کروهنک صلاحیتجه دیناً معین اولان دأر مه ارجاعنه احتیاج کورنمش ایدی .

بوکا بقاعده کلیه نظریله باقیابوده برطاقم احکام سیاسییه حقیقته نه قدر موافق اولور ایسه اولسون دینه مستند بولندیغیچون نعلدن اسقاط ایدلک دینه توافق ایتمدیکندن طولانی ظلمی عدله ترجیح ایتمک دکلیدر ؟

موسیو ارنست رونانک ظننجه بر زمانار اسلام آره سنده حکمتک وجودینه تحمل اولنمشی دفعنه اقتدار بولنه ماهسنندن ، ضابطه خرسیتیانار النده اوله رق اساساً شیعیارک آرقه سنده طولاشمغله مشغول اولسنندن نشأت ایتمش ایتمش !

ممالک اسلامیه ده بر قاج امامک تحریکیله محدث ایدن کورلدیار اوزرینه حکمت کتاباری یاقلمق ، بونارله اوغراشانلر اعدام اولمق نادر الوقوع اولدیغنی ینه موسیو ارنست رونان ادعا ایدیوردی ؛ امامار نه وقت ایستر لسه بویله بر نتیجه یه اتصاله موفق اولنجه ملتک حکمتی الغا ایتمکدن بتون بتون عاجز قالمسنه نصل احتمال ویریه بیلیر ؟ اسلامک ضابطه سنی اداره ایتمش ، شیعیارک ارته سنده طولاشمش خرسیتیانار کیمار اوله جغنی صاحب مقاله بیان ایتمش اولسه یکی کشفیاتدن برشی ایشیتمش اولوردق !

اسلام تاریخاری هیچ بر وقت اسلام ملکنک هیچ بر جهتند
 ضابطه نك بشقه بر ملته تودیع اولندیغندن بحث ایتیمور .
 موسیو ارنست رونانک بر قاچ فکر غریبنی دها خلاصه
 وجهله ترجمه ایدهلم :

اسلامیت ضعیف بولندیغنی زمان ، حریت ایسه قوتلی اولدیغنی
 زمان شدت کوسترمشدر . . . .
 غریبهده علوم دینه نك ظلم و تسلطی اسلامیتدن دها نقصان
 دکل ایسهده فکر بشری ازمکه مقتدر اولمامش، حال بوکه اسلامیت
 ضبط ایتدیگی یرلرده مقتدر اولمشدر . . . .
 ممالک غریبهده علوم دینه نك ظلم و تسلطی یالکنز اسپانیاده
 حکمنی اجرا ایدرک فکر معرفتک محوینه سبب اولمشدر .
 شوراسنک بیانه مسارعت ایدهلم : اسپانیا قوم نجیبی تلافی
 مافات ایدر . . . .

ادیانک کوزل جهتلری واردر . فقط منع ایتک ایستدیگی محاسنک
 ظهوریغنیده اکا حمل ایتک لازم کلز ایکن اسلامک خلافتنه اولر ق
 ظهور ایدن ترقیات حکمییهی اسلامک تأثیراتنه اسناد ایدیورلر . . . .
 اسلامیتک دین اولق اعتباریله کوزل جهتلری واردر . هر نه وقت بر
 جامعه کیررسه شدتلی بر هیجان وجدانیغدن - آندیده سویلیه یممی -
 مسلمان اولدیغنی ایچون بر نوع تأسفدن بری اولدیغنی یوقدر . فقط
 اسلامیت فکر بشر ایچون مضر اولمشدر . . . .

پارسده برچوق سنه لر اوطورمش اولان شیخرفاعه، عودتندن
 صکره یازدیغنی کتابده اوروپانک فوننی خصوصاً قواعد طبیعیه نك ابدیتی
 اساسنه مستند اولدیغنی ایچون باشدن اشاغی خلاف دین عد ایدر .
 شیخک ایسه اسلام نقطه نظر نیجه بتون بتون حقمسز اولدیغنی اعتراف
 لازمدر . چونکه وحی اوزرینه مؤسس بر دین ، عقایدینک خلافتنی
 کوستره بیله جک تحریات احرارانهیه دائماً ممانعت ایدر . . . . اسلام،

معارفی و معارفه برابر کنیدی محو اتمش و ملل سائره دن دانا اشافی
قالغه محکوم اولمشدر .

اولا اسلامک اک زیاده قوتی دولت عباسیه زماننده
ایدی ؛ بوخاندانه تابع اولانلر ، خلیفه لرینی بنی امیه و یاخود
ملوک طوائف کبی متغلبه دن عد ایتمز لردی ؛ بالعکس خلافتک
صاحب مشروعی بیلیر لردی ؛ ادوار اسلامیه ده حکمتک اک زیاده
رواج و مساعده کوردیکی زمانلرده یینه دولت عباسیه عصریدر .
بوخالده معارفجه دول اسلامیه ده جاری اولان مساعدینی
اسلامیتک ضمنه حمل ایتک نسل جائز اوله بیلیر ؛ حق و باطل ،
بر نوع مذهب داعیه سندن بری اوله رق صرف علم و یا حکمت
و یا دینسزلک نامنه مالک اسلامیه ده میدانه چیقمش ، حکومتاه
اوغراشمش برفرتیه ، موسیورونان تاریخلرده تصادف ایتشمیدر ؛
اسلام حکومتاری . مذهب نامنه بونجه محاربه لر آچان خوارچک ،
اسماعیلیه نک متعصبانه و فداکارانه ابراز ایتدکلری قدرت و شدتی
کسر ایله اوغراشمق دن چکنامش ایکن کندی تحریات و تدقیقات
علمیه سیله مشغول اولان حکماک نه سندن قوروقه جقده حق
سکوت اوله رق کنیدلرینه دینک جواز و یرمیه چکی صورتده
مساعدلر کوسته چک !

ثانیاً ممالک غریبه ده علوم دینیه نک فکر بشری از مکاه
نه قدر اوغراشدیغنی تحقیقه لزوم کوره میوروز ؛ فقط اسلامیت
فکر بشری ترقی و استکماله سوق ایتمشدر . انسان ایچون دینانه
منتهای مقصد ؛ علی قدر الامکان حقایق الهیهیه و قوف اوله رق
بومقصدک ایسه جهالتله حاصل اولیه جنی میدانده در .

ممالک اسلامیہ دہ علم و حکمتک اسکی رونقندہ قلامسنی استلزام
 ایدن اسباب اوقدر خفی برشمیدر ؟
 اهل صلیب ایله تاتار مشرکریزک ممالک اسلامیہ قبائل
 وحشیہنک اورواجہ اولان مضرندن بیک قات زیادہ ایراث
 خسار ایتدکری معلوم دکلیدر ؟ موجود اولان کتاباریزک ،
 علماسنک بیکدہ بری قلمیان برقوم قاچ عصرده کندینی
 طوبلایه بیلیر ؟

خصوصیله اوروپالیار موسیو رونانک اسلام ایچون منتهای
 مدنیت عد ایلدیکی بیک ایکی یوز تاریخ میلادیسندن بری
 ممالک اسلامیہنک هانکی طرفنده اسایشدن اثر بر اقدیلرکه دفع
 صائل ایله اوغراشمقندن تحصیله میدان بولنه بیلسون !
 ثالثاً موسیو رونان ایچارنده فکر معرفت محو اولمش
 اولان اسپانیالیرک تلافی مافات ایده جکنه نصل احتمال ویریورده
 بزم ترقیمزه احتمال ویرده میور ؟

اوروپالیار ، رهبان کروهنک آتش ظلمنه مقاومت ایدرک
 عربلردن اقتباس ایلدیکی معارف سایه سنده بودرجه به کلکه
 مقتدر اولمش ایکن بزم اوروپانک فنونندن استفاده ایدوب عالم
 کالاتده ینه بر موقع امتیازه وصولمزه نیچون احتمال ویرمیورکه
 دیناً تحصیل معرفتله مکلف اولان اسلام آرسنده تحصیل عامه
 دشمن حکما وعلما ویاعلم و حکمت کتابی یاقه جق انکیزیسیون
 جمعیتاری موجود اولدیغنی کندیسی ده بیلیر !

رابعاً اسلامده ترقیات علمیه نی نصل دینک تاثیراته اسناد ایتیمه لم که محمدیار تحصیل معارف ایتدکجه وجداناً حاصل ایتدکلری تلذذدن بشقه اوامر السهمیه ونبویه به اتباع ایتمش اولدقلری جهته برده مأجور اولق اعتقادنده بولندقلرندن حیات ابدیه لرینه خدمت ایچون علمه چالیشیر حتی سوق دیانتیه حیات فانیه لرینی بوسعی یولنه حصر ایدرلردی وحتی اووقودقلری شیار مذهبارینه مغایر اولسه بیله ردیه خلقک عقاید فلسفده دن محافظه سنه خدمت ایده جکلری ایچون آنارک تحصیلنی ده برنوع ثواب عد ایتشاردی .

مع مافیه فرض محال اوله رق دیه لم که عربده کی معارفک ظهوری دیانتک تأثیرندن حاصل اولسون ؛ بونکله ینه رونانک اصل مدعاسی ثابت اولماز : معارفی ایجاد ایتماک بشقه ، محو ایتک ینه بشقه در .

خامساً موسیو رونانک فکلری قدرتمایلاتنده برتحفلق برخفیفاک کورینور: هم اسلامیتک افکار بشره مضر اولدیغندن بحث ایدر هم جامعه کیردکجه وجداننده هیجانار حاصل اولور، مسلمان اولدیغنه برنوع تأسف طویار ؛ بو حالی نه درلو فکر حکمته نه نوع میل طبیعته حمل ایده لم ؟

سادساً اوت ! شیخ رفاعه حقلیدر ؛ فقط حقلی اولسنه سبب موسیو رونانک ظنی کبی وحی اوزرینه مؤسس اولان بر دینک تحریات احرارانه یه مانع اولسی دکلدر :

بر دین کہ تحریات کلیہ یہ مانعہ در ، الزام خصمدن اظہار
عجز ایتش اولور ؛ دین مبین محمدی ایسہ « ہاتوا برہانکم ان
کنتم صادقین » آیت کریمہ سیلہ ہر معارضی میدان بحث و مناظرہ یہ
دعوت ایدر .

شیخ رفاعہ حقلمدر ، چونکہ قانون طبیعتک ابدیتی اثبات ایدر
دنیاہدہ ہیچ بر دلیل یوقدر . بوقوانین طبیعت مادام کہ شمدی یہ
قدر زوال و تغیردن مصنون قلمشدر ، بوندن بویلہدہ مصنون
قلہ بقدر دینکم منطقہ توافق ایدہ بیاہجک بر قیاس اولمدیغنی
ایسہ تعریف اقتضا ایتمز .

قوانین طبیعتک ابدیتی شیخ رفاعہک خالف دین بیاہجکنده
شہبہ ایتمیز ، فقط اور و پادہ موجود اولان معارفی بوقوانینک
ابدیتہ مستند و بناء علیہ احکام دینہ یہ مغایر عدایتدیکنہدہ بر درلو
اینانہماز ؛ مشارالہک ہانکی اثرندہ بویلہ بر قول واریسہ بیان
اولنسون .

سابعاً اسلام نہ معارفی محو ایتدی نہدہ معارفہ برابر محو
اولدی . اگر موسیو رونان اینانماز ایسہ علوم حاضرہنی تدریس
ایدن مکاتبک یتشدریدیکی مسلمانلردن بر قاچ ذات ایلہ قونشسون ،
بطلان مدعاسنہ براہین مشخصہ کورمش اولور .

اسلامک سائر ملتاردن اشانغی قلمغہ محکوم اولسنہ کلنچہ :
اگر غزتہ لڑک روایتی صحیح ایسہ انکلینر ہیچدہ بو رأیدہ
بولنمایورلر . حتی ہندہدہ یرلیدن اولان اطفالک انکلینر چوجقارینہ

قیاس قبول ایتیه جک صورتده تفوقنی کوردکاری ایچون مسلمان
چو جوقارینه هکتباری قاپدقاری بیله روایت اولنیور .

شمدی موسیو رونانک اک پارلاق اک مسخره برکوزد لکنه
کلپورز؛ دقت بیورلسون ، نه دیور :

موسیو لایارد برنجی دفعه موصلده بولندینی زمان شهرک مقدر
اهالیننه ، تجارتنه ، احوال تاریخینه سنه دأثر بعض معلومات المقی ایستر؛
قاضی به مراجعت ایدر . اوده کنندینه شو جوابی کوندرر :

« ای محب صاحب اشتہارم ، ای سرور اصحاب حیات ! بندن
ایستدیکک شی هم فائده سز هم مضردر . هر نه قدر ایام عمرم بوشهرده
کذار ایتمش ایسه ده هیچ بروقت نه خانه لرخی تعداد ونه ده مقدر
نفوسنی تحقبق ایتم . فلانک استرینه فلانک قایغه تحمل ایستیکی
اشیانک ایسه هیچ بکا تعلق ایدر جهتی یوقدر . مملکتک تاریخ
قدیمی واسلام طرفندن فنج اولنمادن اول اهلینک نه قدر خطالرده
بولندینی آنجق جناب حقه معلومدر . وجناب حق بیان بیوره بیلیر .
دوستم ، قوزم سکا عامڈ او نیان شیرلی او کر مکه او غراشمه ! ..
آره مزه کلدک ، بزده سکا سلام خوش آمدی بی اجرا ایلدک ، سلامتله
کیت ! حقیقت حالده سویلدیکک لاقیردیلردن بکا هیچ برضرر کلز .
چونکه سویلیان بشقه ، دیکلین بشقه در . ملتکک عادتی اوزره چوق
یر طولاشمش وهیچ برطرفده نائل سعادت اولامشسک ، بز الحمد لله
بوراده طوغدق و بورادن کیتک ایسته میزه .

دیکله ، اوغلم ! جناب حقه اعتقاد کبی حکمت یوقدر ، دنیایی جناب
حق یارامشدر . اسرار خلقتی تحری واکا وقوف ایله الله ایله تساوی بهی
چالیشه جغز؟ بالاده دیکر ییلدیزلرک اوزرنده دونان شو ییلدیزه و دنباله سیله
بو قدر سنه لرده تقرب و بو قدر سنه لرده تباعد ایدن اوتکی ییلدیزه باق !
فراغت ایت اوغلم : آنلری خلق ایدن بد قدرت سوق و اداره لرینه ده

گافلد، احتمال بکا دیرسك كه : بهی آدم ، اورادن چكل ! بن سندن عالم ، سنك بيلمديكك شيلري كوردم ؛ اكر بونلر سنى بدن خيرلى ايتشدر اعتقادنده ايسهك ، ايكي قات صفاكلدك ! بكا لزومى اولميان شيلري تحرى ايتمديكم ايچون اللهه شكر ايدرم . سن بكا فائدهسى اولميان شيلره و قفسك ، بن ايسه سنك كوردنيكك شيلره اهميت وبرم . معلوماتك دها زياده اولورسه معدنهك ايكليشيري ؟

هرجهته معطوف اولمغله بر جنت بوله بيليرميسك دوستم ؟ اكر سعادت بولمق ايترسهك لاله الااللهدى ، كيمسه يه فنالق ائمه . اوزمان نه انسانلردن نه ده موتدن قورقارسك چونكه سنك ده ساعتك كله چكدر .
بوقاضى كندى طرزنجوه بك حكيمدر ، شوقدر واركه بزقاضينك مکتوبنى بك رعنا بولورز ، او ايسه بزم بوراده سويلدكلمضى بك مستكره كورر .

هله بر جمعيته بودرلو فئكرلرك نتيجهسى مصيبت رساندر .

بومكتوبك يازلدينى لساندن فرانسزجه يه ترجمه اولنوركن قاچ بيك درلو تغييراته اوغراديغنى تعيين ايدهميز ، فقط يمين ايده بيليرزكه موسيو رونانك يازدينى فرانسزجه عربى ويا فارسى ويا تركيدن عيناً ترجمه دكلدر .

چونكه طرز افاده السنه ثلثه دن هيچ برينك شيوه سنه قطعاً توافق ائمز . مکتوبده رابطه افكاردن وحتى بعض فقره لرنده معنى ومناسبتدن اثر اولمديغنى ده ميداندهدر .

هرنه حال ايسه ، ترجمه كاغذك عينى اولسون اولسون ، قران كريم ، احاديث شريفه ، بيكلرجه كتب دينيه ميدانده ايكن بر موصل قاضيسنك مکتوبنى ماهيت اسلاميه يه دليل كوسترمك مثلاً

اور وہاںکے درجہ معلوماتی چکنده اوچ کونہ قدر قیامت قوپہ جغنی
 خبر ویرن راہبک فکریلہ استمدلال ایتک قبیلندن دکلیدر ؟
 قاضی افندی جاہلمی ایش ؟ مجنومی ایش ؟ معتوہمی ایش ؟
 او وقتار جہ اجانبندن ملکک حالی صاقلامق ملتزم اولدیغندن
 موسیو لایاردی باشندن صاومق ایچون اویلہ بر ہذیان ایلہ
 مقابلہمی ایش ؟ یاخود مکتوبی عادتا استہزا طرزندہمی یازمش ؟
 بو فرضیاتک ہانکیسی صحیح اولور ایسہ اولسون، اعتفادیاندن
 بر بحثہ قطعاً تعلق اولیان برورقہ پارچہسی عقاید اسلامیہ بہ رہان
 کبی کوستریلنجہ اور وپادہ کی یارم عالمک دین محمدی بی دہ زولو
 مذہبی قدر خفتلہ تحقیق ایلدکارینی ادعا ایتدکدہ حقسزمی اولوروز ؟
 بو رسالہء عاجزانہی مطالعہ بیورانار البتہ موسیو رونانک
 خطبہسنہ برد، نتیجہ بکلر لر، فقط قورقارم کہ انتظار لری بیہودہ یہ
 کیدہ جکدر : چونکہ مقالہ دہ کی خاتمہ نک صدد بحثہ قطعاً مناسبتی
 یوق ! . . .

موسیو ارنست رونان بغداد و سمرقند و قرطبہ و غرناطہ دہ
 مدینت حاضرہ نک مأخذی اولہ حق قدر ترقی بولان معارف
 و حکمیاتک عربہ منسوب اولدیغنی ، اقوام اسلامیتدن ہیچ
 بر تأثیر و حمایت کورم دیکنی ، اسلامیاتک مانع تحصیل اولدیغنی ،
 اقوام اسلامیہ نک سائر ملتار دن اشاعی قالدیغنی اثبات ایچون
 ایراد ایتدیکی خطبہ نک صوک فقرہ سنندہ علمک فوائدینہ دائر
 برقاج کلہ سویلدکن صکرہ شو افادہ جکادہ ختم مقال ایدیور :

آتشلی سلاح ظہور ایتدیکی زمان نهلر سوبلهامشیدی ، معافیہ مدیتک غلبه سنه یاردمی کورندی ؛ کندجه علمک ایلیکنه و علم ایله پایله بیله جک فناالغره قارشى سلاح مدافعه یینه یالکز علمک ویره بیله جکته معتقدم . والحاصل علم ، ترقیدن بشقه برشیئه خدمت ایتمز ؛ مقصدم شخص و حربته حرمتدن تفریق ممکن اولیان ترقی حقیقتدر .

ظنجه معهود « باغچه یه اوردم قازمهی ، کوزلر باغلار یازمهی » قوشمه سنک ایکی فقره سی ارسنده ده خطبه نك موضوعیله ختمه سی قدر ارتباط و مناسبت بولنه بیلیر !

موسیو ارنت رونان علمک فضائلنه دائر اولان نصیحتی اهل اسلام ایچون سویلیور ایسه کندی فکرینه قارشى بر حرکت اولمازمی ؟ ذاتا سائرلر دن اشاعی قالمغه محکوم اولان بر ملتہ بو نصیحت نه فائده ویرر ؟

یوق اسلامیتک مانع معارف اولدیغندن طوتدور بوده بوندن اوروپالیلری تشویق معرفته بروسیله بولق ایسترایسه او قدر آقیری برکریز کاهدن بومقصدی تحری ایتمک علم و فضلیله شهرت شعار بر ذاته هیچده یاقیشیر شیلر دن دکلدر .

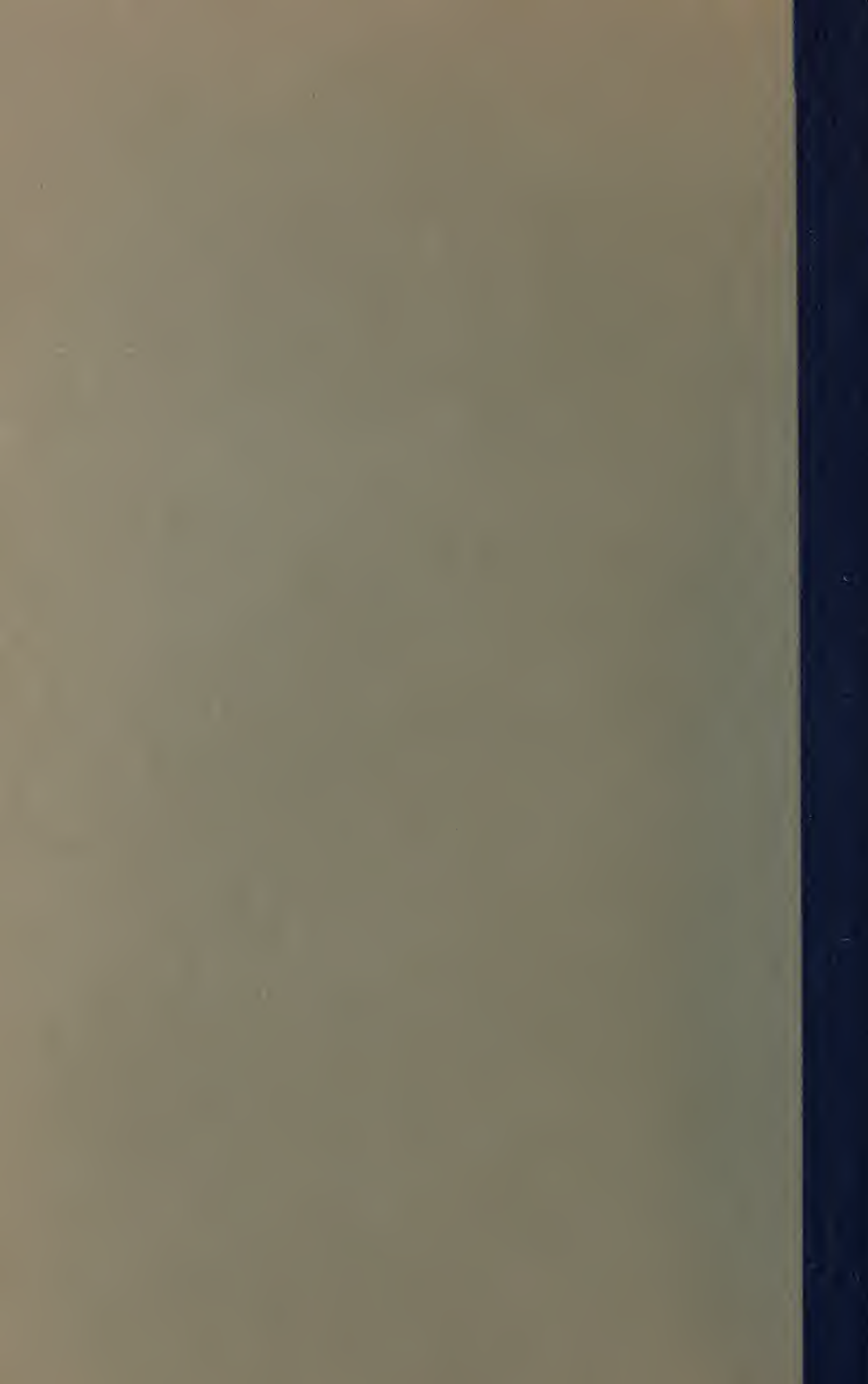
موسیو ارنت رونانک بویله جهل صرفدن متولد توهمات ایله مالامال بر خطبه ایرادیه استحصال ایده بیلدیکی یکانه نتیجه بزه قالیرسه کندیسنک ادیان علمینده کی عیظنه اسلامیه کوستردیکی محمولر ایله ده نه قدر ممکن ایسه او قدر عادی و مستکره بر برهان نوین اقامه ایلیکدن عبارت قالمشدر ! بویله بر نتیجه ایله عالم اسلامیت

اوزرنده حاصل ایده بیلدیکی تأثیرایسه بتون آثار جهالت و غرضنی
 شو رساله ده برر برر کوستردیکم بوزوانلی اقادهمی خواجه سنک
 وقوفدزلغنه قارشو بر استحقار عنیف ایله مقابله ایتمکدن باشقه
 برشی اوله ماز!

3 1761 07295282 3

Kemal, Namik
Rūnān Mudāfe'e
nāme-si

BP
170
K45
1908